

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

ILLUSTRERAD TIDNING FÖR KVINNAN OCH HEMMET

HUFVUDREDAKTÖR OCH ANSV. UTGIFVARE: FRITHIOF HELLBERG.

WILHELMINA LÖFHOLM 1836 $\frac{8}{9}$ 1906.

FÖR MÅNGA af Iduns läsarinna, särskildt i östgötabygden, är den kvinna, hvars bild vi — i anledning af att hon den 8 mars ingick i sitt 70:de lefnadsår — här återgifva, känd och välbekant. Huru många äro icke de, som vid sidan af hemmets fostran af henne danats till nyttiga och dugande kvinnor, vare sig de nu verka i det allmännas tjänst eller inom hemmets trängre krets! Alla skola de säkerligen med kärlek och tacksamhet erinra sig den tid, då de under "Tant Mimmis" öfverinseende inhämtade de kunskaper, som de sedan haft att i lefvande lifvet i sin tur göra för sig och andra fruktbringande.

Det är heller ingen liten tidrymd som fröken Wilhelmina Löfholm arbetat i bildningens tjänst — närmare 40 år. Sedan hon år 1863 — 1866 genomgått Högre lärarinneseminarium i Stockholm, började hon redan sistnämnda år sin verksamhet som ledarinna af läroanstalt, i det hon då grundlade Oskarshamns Elementarskola för flickor. Två år senare eller 1868 blef hon anställd som föreståndarinna vid det af ett bolag nybildade elementarläroverket för flickor i Linköping. I sådan egenskap verkade hon där till 1873, då hon under ett läsår tjänstgjorde som lärarinna vid Göteborgs nya elementarläroverk för flickor, efter hvilket års förlopp hon 1874 antogs till föreståndarinna för Norrköpings nya elementarskola för flickor, vid hvilken skola största delen af hennes lifs-

gärning är fästad. Efter några års förlopp öfvertog hon nämligen själf densamma och innehade den — under namn af Norrköpings högre skola för kvinnlig ungdom — från år 1883 tillsammans med fröken Hildur Vikblad, till år 1903, då skolan öfverläts till ett bolag och förenades med fröknarna Anna och Karin Malms högre flickskola till Norrköpings östra läroverk för flickor.

Sådana äro i korta drag tecknade milstolparna på hennes lefnadsväg. Hennes ledstjärna så att säga har därunder varit den principen: vid undervisning och uppfostran bör skolan sätta som sitt mål att utan öfveransträngning och utan samtidigt hopande af för många ämnen bibringa grundliga kunskaper, allt under öfvervakande af att barnens fysiska utveckling ej får stå tillbaka för den intellektuella.

I enlighet med dessa grundsatser skref fröken Löfholm i skolans årsredogörelse för 1886 en uppsats: "Några ord om undervisning i franska språket", däri hon framhåller, att det ej borde vara omöjligt att åstadkomma det i elementarskolan vanliga måttet af färdighet i franska språket med mindre tidsuppföring, och att detta skulle ernås, om man kunde finna ett sätt att hastigare lära eleverna *läsa och förstå språket* — genom en metod liknande ljudmetoden vid undervisning i vårt modersmål — samt att det egentliga grammatikstudiet då ej behöfde inträda förrän på ett högre stadium.

Uppsatsen gaf anledning till en liflig diskussion i språksektionen vid årets allmänna flickskolmöte, där den af de flesta möttes med motstånd på grund af de nya idéer, som däri framställdes, och vann gillande endast af några yngre språklärare. Som en öfverraskning kom det sedan att efter den internationella språkkongressen i Stockholm samma år fröken Löfholm blef kallad till medlem i "L'Association Phonétique des Professeurs de Langues vivantes" i Paris. Norrköpings högre skola för kvinnlig ungdom blef en af de första flickskolor, där den nya metoden tillämpades.

Iderik och initiativkraftig följde fröken Löfholm med vaken blick de olika grenarne af skolväsendet och reformsträfvandena inom det samma. När t. ex. skolköksidéen framkom, omfattade hon den med stort intresse och öppnade 1896 vid skolan ett skolkök, ett af de första i landsorten.

Ja, lång är den arbetsdag, som ligger bakom fröken Löfholm. Att hon därunder förstätt att tillvinna sig kärlek och aktning af den ungdom hon handledt, därpå erhöi hon talande bevis i den rika hyllning af blommor, telegram och bref, som kom henne till del på 70-års dagen. Ett af telegrammen torde få anföras: "Må medvetandet om ädel lifsgärning som värmande solsken utgjuta sig öfver eder lefnadsafton!"

E. G.

DEN RENA.

DET VI MLAR DÄRUTE i nya vackra kläder och snöinterväder en hop unga gestalter med grace och med chic, och går man några steg blott i den stolta promenaden, man ser den stolta raden af unga vackra flickor med färg — och glöd i blick.

Men du! — fast dina år än ej hunnit bli så många och klädningarna långa och gyllenhår i flåtor att bli lagdt — det blir rundt om, så tycks mig, en luft så skir och fager, en ny och glansig dager, som fånglar pinadt sinne med sagans hela makt,

där du går fram, *du rena*, och strålande faller, likt regn af kristaller i solen, din blick på ens stackars gestalt. Och när bland skaror, böljande, du redan har försvunnit, mig sorgen har funnit, mig synes grått och syndfullt i sin glädjetomhet allt.

Ty du är *ren* och skuldfri, ditt tankelif ej härjats, din kind ännu ej färgats af någon köttets tanke, som bar till synd ett frö. Det är båd' ljuft och sällsamt ditt unga friska väsen likt pärladagg bland gräsen, när morgonvind bär öfver en kyss från vaknad sjö.

Och du kan se oss andra, som pinats och stungits af känslor och tvungits att breda dok för tankar, som lägrat vårt sinn, med blåa klara blickar, likt undrande frågor, likt kylande vågor i våra skamset irrande tviflarögon in.

Se, därför blir ditt lif mig en fängslade gåta,
att du kan le och gråta,
där jag står kall och spörjer min frusna fan-
tasi,
— men där för mina blickar sig oförtydbar
röjer
all vämjlig smuts — du höjer
din blick blott — stor och frågande — och
vandrar tyst förbi.

MARTIN LANDAHL.

STORA VÄRLDEN. SKISS AF ELI- SABETH KUYLENSTIERNA-WENSTER.

(Slut fr. föreg. n.r.)

HON HADE måst söka en vrå, där hon kunde få gråta ut, men nu efter tjugu år kände hon, att det finns sorg och glädje, som äro likt källsprång, de kunna förefalla utsinade, men en dag väller ånyo deras friska flöde fram.

“Tänk, hvad tiden går, är det så längesedan,” sade han och höjde sitt glas mot henne. “Ja, det har hänt mycket sedan dess, isynnerhet har ert lif varit rikt. Er vieux fidèle, om jag så vågar kalla mig, har mest sett årsringarna på det ena passerade paret lackskor efter det andra.”

Olgas blick blef fuktig. Ja, visst hade han varit trogen, trogen som den solitär, hon ännu såg glimma vattenklar i hans skjortveck alldeles som förr. I tjugu år hade han låtit Judaskyss och Judaspung gå förbi sig och inga gyllene länkar hade han virat om sitt uråldriga namn för att häjda dess förvittring.

Dessa sistförflutna månader hade hon ofta tagit fram ur den hundraåriga sekretären i sitt skrifrum på Meiningsholm en tunn bunt bref, ombundna med ljusblått sidenband. De voro från Melker Runge, skrifna vid födelsedagar, till hennes bröllop, efter Sophia-Amalias födelse och sist för att kondolera vid mannens död. Deras innehåll var hvarken djupt eller originellt, men för Olga hade de samma instiktiva värde som det landskap, hvilket man sett i en lycklig stund, det lilla insjövatten, hvilket ens längtan förvandlat till haf, den gröna dunge, som fantasien gjort till drömmarnas jungfruskog.

Hon kunde haft lust att säga honom ett tack för dessa kära bref, men lät istället andra hågkomster passera revy. Mindes han det och detta?

Jo bevars, och han hackade med silfverskeden sönder glacen som den varit spröd is, medan också han gick in i det förflutna, dock som genom en något för låg och trång port — halft tvekande.

En sekund lyssnade hon till sorlet rundt omkring.

“Jag känner mig främmande i denna krets och för alla de moderna samtalsämnen,” sade hon, “det är på tiden, att jag återvänder till världen — vår vackra scen, såvida jag ännu har någon roll att ge där, hvad tror ni?”

“Att ni blir en charmant primadonna i våra salonger, den rollen är er, fru friherrinna, liksom den oemotståndligt täcka ingenuens är fröken Lias.”

“Och ni själf?”

“Å, mitt parti är inte framstående. Jag nöjer mig med att applådera. Det fordras en viss aplomb, goda handskar och bon goût också för det.”

“Men repliken, den stora egna repliken, som vi alla längta att en gång få uttala, kan den förstummas?”

“Jag vet inte,” svarade grefven tankfullt. “Skendöd kan den visst ligga inom oss i många år, men en gång blir den kanske uttalad och då — har den möjligen förlorat sitt värde. Har inte friherrinnan märkt, hur själfva språket nöts, och hur man sätter i fula, nya flikar af modernt stoff?”

“Jo,” sade hon förströdd, “jo, men språket är en luftblåsa, det är ögon och tonfall, som tala bäst.”

“Båda delarna undergå förvandlingens lag.”

Hon ville så gärna ha frågat: “Finner ni min röst, mina ögon gamla?” men förstod själf, att ett sådant spörsmål skulle verka löjligt.

I detsamma reste man sig från bordet.

Hon tog ånyo hans arm, nu hvilade hon litet tyngre mot den, och hennes hufvud böjdes som en af vinden förd blomma mot hans skuldra, icke till trygg hvila, utan för att nästa sekund åter höjas i skygg bäfvan för sin sensibilitet.

Han förde henne igenom den stora salongen med de många pratande kotterierna, igenom biblioteket, där endast några par slagit sig ned, sköt med en smal, hvit hand undan den rasslande sidenportiären och ledde henne fram till en liten soffa i ett halfskumt kabinet. En silfverampel med mystiskt gröna kupa var tänd och reflekterade sitt matta ljus i en venetiansk spegel. Rummet var dekoreradt i grönt, en stilla trött hafsfärg, som gick i drömfylld moll. Hit skulle ingen komma, när de hörde, att två funnos där förut. Det var en osynlig cachet, som stängde detta rum från de andra, och de spindelfina möblerna härinne tycktes aldrig ha bevittnat en bullrande scen. Ljuden-dämpades som klockornas klang, när de ringa till vesper.

Friherrinnan lutade sig tillbaka i den bräckliga soffan och slöt ögonen. I hvilken liten ödesslup vaggade hon nu? Hvart skulle den föra henne? Hade hon ej förr en gång suttit i denna samma gröna skymning och väckts af att ödets stormfågel slog med hårda vingslag mot rutan? Skulle nu den mäktiga fågeln förvandla sig till dufvan med olivbladet?

Hon lade händerna stilla i knät, knäppte dem om den igenfällda solfjäders skaft och såg upp på grefven, som ännu stod lutad mot kakelugnens fris.

“Man förstår, att grefven umgås flitigt hos von Beles,” sade hon, “sådana här oaser upp-täcker ingen främling.”

“Nej, kan nog vara. Men ibland är stora världens sällskapslif en sådan ökenvandring, att man måste söka sig oaser, och jag har flere gånger varit vår älskvärda värdinna oändligen tacksam för denna fristad.”

Han satte sig.

“Friherrinnan anar säkert inte, för hvem jag vid soaren i förra månaden hade nöjet visa min kära retraite? — Jo, för fröken Lia. Hon njöt den som en glad öfverraskning.”

“Lia — ensam här med er! Nå, då var hon i goda händer!” Olgas röst skiftade brådt, och hon tillade varmt: “Jag har säkert all anledning att tacka er för faderlig vänlighet mot min lilla flicka. Ni, hennes mors vän, kunde hysa öfverseende, om hon också någon gång varit en smula gauche.”

“Hur kan ni ens förutsätta en sådan déformité hos er dotter, min kära friherrinna? Ingen ros kan vara mera fulländadt frisk, harmonisk och ljuf än fröken Lia. Hon är en solstråle, ett lyckobud, och vi måste alla tacka er för att ni låtit henne komma hit upp. Hon är vinterns färg — för mig och för många.”

Olgas fingrar borrhade sig in mellan de i mörkt lila nyanserade chiffonpenséerna på hen-

nes kjol, och hon öppnade ögonen stelt, medan leendet frös till konventionell lögn omkring hennes veka mun.

Nu visste hon hvad som skulle komma. En förklaring från den fattige grefve Runge, att han själf, hans gamla namn, hans unga blod och sinnen älskade en ljuflig, nyss utvecklad människoblomma, nog rik, nog vacker, nog comme il faut för att sättas i hans famn. Hon kunde alla de stora, vackert klingande orden, han skulle komma med. Åren hade icke utplånat deras eko inom henne, och hon hade ju i farliga drömmar lyssnat till dem ofta den sista tiden, medan kudden blifvit het under hennes kind i långa nätter, hvilkas tystnad fyllts af livvets pulsslag. Det var icke längre än ett par timmar sedan de orden som sjungande fåglar gungat upp och ned från hjärta till hjärna, lekt i hennes fantasi som sol på grön äng och dansat barnlekens “tag fatt” i hennes håg.

Blef det mörkt härinne! Hon lät handen glida öfver ögon och kinder och kände, hur kall hon blifvit, som om blodet plötsligt häjdat sina vågor.

Grefven talade igen. Hans stämman var världsmannens, men under det fasta tonfallet darrade litet allmänmänsklig oro öfver, hur detta skulle sägas bäst.

“En gång för tjugu år sedan sutto vi i ett litet kabinet, snarlikt detta,” började han patetiskt. “Jag var mycket ung och svärmisk, och när ni behagade säga mig, att ni skulle lyckliggöra — en annan, sade jag, att hela mitt lif skulle vara förspildt. Ni talade om tidens läkande kraft och hade rätt, som en klok kvinna alltid har. Jag har sedan kunnat uppriktigt glädja mig åt er lycka. Ni kom i den milieu, som passade er, och jag kan nu konstatera, att tiden farit varligt fram med den skönhet, jag beundrade...”

Hon slog med lätt, afbrytande otålighet ut solfjädern.

“Låt fjäriln flyga,” sade hon vemodigt, “minnet är en fjäril, som mist guldstoffet på vingarna, därför att man kramat den för hårdt i handen. Vi tala om nuet i stället... Min lycka,” orden föllo trött som två stillsamt dalande flingor falla mot svart mark, “min lycka lämna vi ur räkningen; den är — är i alla fall slut nu. Jag har inga planer för framtiden.” Hon tillade med en elakhet, som hon strax ångrade: “Har man egentligen det vid vår ålder?”

Hans min blef diplomatisk och han svarade med en bugning:

“När man ser er, fru friherrinna, glömmer man att räkna åren. Hesperien har skänkt er sina gyllene äpplen till daglig kost. Och er lycka kan förnyas — ni är skapad att skänka fröjd åt...”

“Å, grefven skall inte tala längre om mig,” afbröt hon. “Jag är en gammalmodig dam, som aldrig skulle våga utföra det moderna experimentet att gifta mig med en yngling. Ja, för all del, jag behöfde ju inte nödvändigt välja en ung man, men jag väljer ingen. Mitt val gjordes för länge, länge sedan, och nu skall slätten och hafvet bli min sista kärlek, kanske få också bokskogarne, helst om hösten, när de brinna i flammor från blodröda blad, ett hjärtestänk med. Men nu ska vi tala om annat — om Lia, om ni så vill.”

Hon skulle inte gifta om sig. Grefven kände sig nästan öfvertygad om det och drog öförmärkt en lång lättadens suck. Det stora kapitalet skulle bli Lias arf liksom Meiningsholm. Hans hand gled öfver hjässan, där håret låg blankt och slätt. Ett hem, en vrå af världen, där allting hälsade honom som herre och husbonde... Å... kunde han blott det, och så

hennes unga, den fagra, till sin hustru, då hade han sannerligen icke väntat för länge på den stora lyckan! Hans bröst vidgades, hans tankar fingo sollyst farled.

Plötsligt sade han:

"Friherrinnan tillåter väl, att jag gör min uppvaktning en af de närmaste dagarna. Jag kommer som supplikant än en gång. Nu som då för länge sedan håller ni livvets dyraste gåfvor i era vackra händer."

Han böjde sig ned, tog hennes händer och kysste dem vördnadsfullt.

Hon drog dem till sig och fick tårar i ögonen. Hastigt, som om orden gjorde henne ondt, sade hon:

"Vill ni inte redan nu framföra er begäran. Det är ju så naturligt, att två ungdomsvänner vilja tala förtroligt, att vi knappt behöfva frukta la chronique scandaleuse."

Han stod tyst en sekund, så gled det lågmäldt öfver hans läppar:

"Friherrinnan har säkerligen redan förstått... Man kan inte se fröken Lia utan att älska henne, och jag är nog djärf att våga be er lägga ett ord för mig. Ni skulle tryggt kunna anförtro er dotter åt mig. Jag skulle vara varsam och god."

"Vet Lia något om detta?"

"Nej — jag tror inte..."

Friherrinnan reste sig. Hon ville inte stanna härinne längre. Den gröna skymni gen blef till kvalm.

"Tack för grefvens förtroende. Jag skall tala vid Lia."

"Snart," bad han.

"Kanske redan i kväll."

Han kysste än en gång hennes hand utan aning om, hur stark denna lilla hvita, tunna hand var. —

En halftimme senare åkte Olga hem, lät tända en brasa och satte sig framför den. Hon frös — hjärtfrös. Det var varmare i de stora salarna på Meiningsholm, tyckte hon, än i denna lilla typiskt eleganta salong.

Vid tiotiden kom Lia in, rödkindad, smidig, med kvällens genomledda glädje som ett skimmer öfver sitt väsen.

Mor och dotter hade aldrig stått hvarandra mycket nära, men de höllo af hvarandra med en viss latent värme.

"Så, mor är redan hemma, god afton!" Lia lade sig som en vig kattunge på braskud-den. Hon bredde ut de små händerna framför elden, som lyst öfver den tunna huden i rosa-reflexer. "Jag har haft gudomligt roligt — och du?"

"Man har inte gudomligt roligt vid min ålder." Olga log. "Men där var trefligt; jag träffade vänner och bekanta. Bland andra grefve Runge."

Olga kände att hon fort måste framföra sitt uppdrag. Hon finge inte gå krokvägar. Det föreföll henne som hon först sedan skulle få ro att lägga sig och somna tungt som den, hvilken arbetat en lång dag och ändtligen blivit färdig.

Lia såg upp på henne med klara ögon.

"Det är en intressant gammal herre."

"Gammal, barn, tycker du det."

"Ja, far och han voro väl jämnåriga, men grefven är förstås mycket ungdomligare, fast han har några löjliga uttryck: 'min älskvarda' — 'min nådiga' — och så en massa franska. Det förefaller mig alltid som han med sina visna, fina händer plockade fram antika smycken och förevisade dem, medan han talade."

"Du gör narr af honom, Lia! Jag trodde, att du — du var ganska intagen af honom."

"Ja, han är en ädling från sin tid, men" ... Lia skakade sitt ljusa hufvud, friseradt à la anglaise och log åt en tanke.

"Men..." frågade Olga sakta.

Lia reste sig på armbågen och sade med nästan högtidligt allvar:

"Å, han tänker visst fria till mig; det har jag förstått, och aldrig skulle jag kunna gifta mig med honom."

"Det kunde du inte?"

Olga vände bort blicken. Det blef så underligt inom henne, som om två känslöströmmar drifvit strida åt hvar sitt håll, den enas vågor hviskade om nyväckt hopp, den andras brusade af sorg öfver att nödgas tillfoga vännen sorg.

"Nej mor, omöjligt. Du kan inte vilja det."

"Nej, jag vill det inte."

Hon smekte dotterns rundade kind.

"Lofvar mor att förhindra hans frieri. Jag är så förfärligt ängslig, att jag skulle börja skratta, om han talade till mig så där — så där uppstyldt som det visst brukades förr."

"Han skall inte fria till dig, barn. Men nu godnatt, min lilla vän! Jag är trött; det är ovanan att vara ute i stora världen."

"Godnatt, sof godt!"

Hon kysste dotterns panna.

Lias kloka, ljusbruna ögon betraktade forskande moderns bleka ansikte, och hon sade blygt: "Jag har väl inte gjort dig ledsen, mor, med mina ord om grefven. Som — som dotter skulle jag kunna hålla så mycket af honom."

Hon skyndade ut, rodnande ända ut i örsnibbarna.

Olga stod kvar. Ja, nu återstod honom endast les beaux restes, och hon förstod, att han skulle taga dem hellre än han ginge ut i ensamheten igen.

Han skulle tala om misstag, en fort öfvergående passion och tillägga med sitt hofmannaleende och en gest mot hjärtat: "On revient toujours à ses premiers amours."

Och Olga skulle tro honom eller åtminstone icke tvifla nog starkt för att skjuta honom ifrån sig, göra hans räknestycke om intet. Vid hennes härd fanns plats och värme; de skulle sitta tillsammans framför spisen med familjevapnet och maka bränder med hvita, orkeslösa händer, le åt minnen, som stilla stego fram ur dunkla vrår — och undra öfver sin ungdoms heta dårskap, så tacksamma för att lifsplanet slutade och vägens slut skyntade.

Tårarna stego ånyo upp i Olgas ögon, men hon kände ingen smärta inom sig, bara en oändlig trötthet och en vek ömhet mot Lia, som velat vara så finkänslig... barnsliga, söta lilla Lia!

Broderade Klädningar.

Vi sälja äkta Schweizer-broderi, största nyhet till vår- och sommartoiletter, i hvit battist, halfvärdiga från kr. 23.50 till kr. 43.50, hela klädningen tull- och portofritt till bostaden.

Rekvirera profver och modeplanscher.

Schweizer & Co., Luzern F 7 (Schweiz).

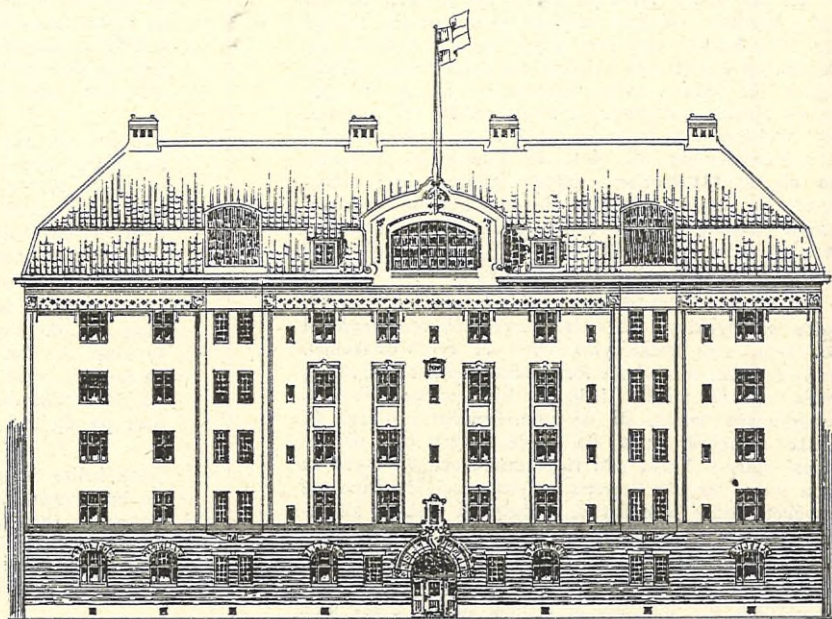
Sidentygs-Export. — Kungl. Hoflev.

EGET HEM FÖR ARBETANDE BILDADE KVINNOR.

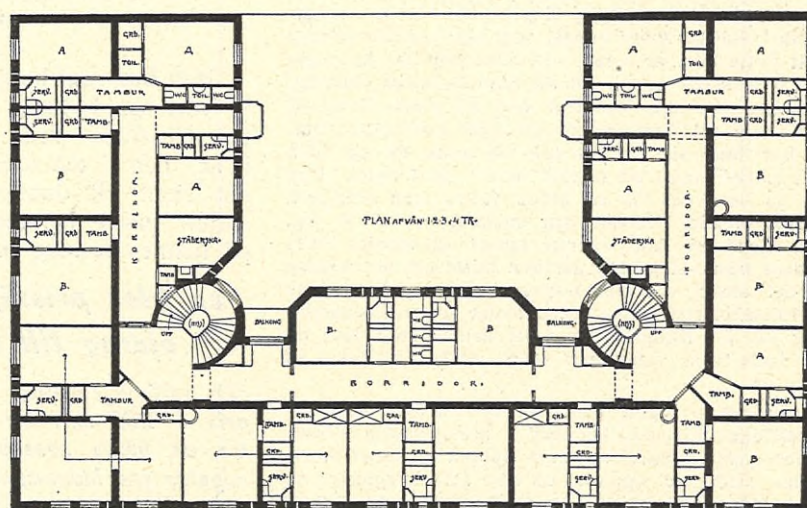
DET LIGGER i människans natur att sträfvä efter att erhålla ett eget hem. Därför skulle man också kunna sluta sig till, att alla, som redligt och ärligt arbeta för sin existens, borde som lön härför ha rätt att påräkna en för sitt andliga och fysiska välbefinnande nödvändig trefnad af den art, som endast hem och familjelif äro i stånd att skänka. Men de många missförhållanden, som skjutit frodig växt inom våra dagars samhällslif, beröfva i stället tusentals hederliga stråfsamma människor möjligheten att äga en liten fläck, där de kunna sätta fötterna under eget bord och känna sig ha värn och fäste.

Detta gäller nu särskildt de arbetande bildade kvinnorna, ty männen äro i regeln bättre lottade; för dem gifves dock möjlighet att i åldern mellan 30 och 40 år skaffa sig ett eget bo.

Det har alltför länge — och med orätt — blifvit sagt, att ett ensamt fruntimmer behöfver så litet. Och

FÖRSLAG TILL BOSTADSHUS FÖR ARBETANDE BILDADE KVINNOR.

M. 17

Zeniths Gräddmargarin

ersätter det bästa natursmör för smörgåsbordet äfven som för bak och stekning.

*Undertecknad som jag
avt. L. S. sommar
avser denna sommar
alla anspråk på en god
bitning och dryg tårter och
h. d. b. b.*

*Ingeborg Lethelius
sty. af "Lilla Hjertan" och
"Blåbjörn" för kommit."*

det underliga är, att sådant tanklöst tal till och med gör sig hördt inom kvinnornas eget läger — af fruar, hvilka ha lyckan att äga ett rikt hem, där alla materiella resurser stå dem till buds utan inskränkning och som låta pengarna glida bort i en ofbruten ström för sina tusen behöfs tillfredsställande, men samtidigt finna det besynnerligt, att en liten löntagarinna kan klaga öfver sina inkomsters knapphet. Åtskilliga gifta kvinnor, på hvilka de stekta sparvarne flyga rätt in i munnen, tyckas hysa den uppfattningen, att deras bildade arbetande systrar ej få ha några önskemål, utom de för deras arbetsförmågas vidmakthållande oundgängliga.

Men äfven dessa begränsade behof draga dryga utgifter. Kläder, föda och bostad, sjukvård, skatterna, som äro lika för män och kvinnor, så när som på de personella utgifterna — allt detta blir betungande nog här i hufvudstaden med dess enorma lefnadskostnader. Om nöjen och förströelser, som ställa större fordringar på kassan än en spårvagnsbiljett eller en vanlig inträdesbiljett till Skansen, kan här ej alls vara tal.

Räknar man då med en årslön på 1,200 kronor, vill det till att kunna tänja på hvarje öre för att undvika brist i kassan. Då man vet, att 80 kronor per månad eller 960 kronor om året utgör ett lågt pris för inackordering i eget rum och om till detta belopp läggas utgifter för kläder, tvätt, skatter m. m., så framgår med en sorglig tydlighet, att intet återstår vid en eventuell sjukdom och hvad än värre är intet för den tid, då arbetsförmågan är slut, då ålderdomen inträder. Den sig själf försörjande bildade kvinnan är i många fall uti ekonomiskt afseende sämre ställd än kroppsbetaren. Denna summa anses dock för en rätt god lön, och stiger den till 1,500 à 1,800 kronor, kallas den riklig, då det gäller kvinnor.

Det är sannt, att både hundra- och tusentals kvinnor skatta sig lyckliga att hafva denna inkomst, men ett eget hem, som visserligen äfven är deras önskemål, kunna de under nuvarande förhållanden sällan eller aldrig skaffa sig. De måste i hela sitt lif vara inackorderade. I ungdomens dagar, då de utom hemmet genomgå en kanske mångårig kurs, då hafva de sitt hem någonstädes mellan Ystad och Haparanda, och dit styra de glada sina steg, då ferierna begynna, och de finna sig i mycket under terminerna, ty hemmet ersätter all ve-dermöda.

Så äro studieåren slut, och den unga kvinnan skall börja arbeta för att försörja sig. Det blir då åter att inackordera sig, men det är ej med samma glada mod hon då finner sig i de olika ställenas skilda vanor och bestämnelser.

Och har hon haft den lyckan att bo hos en familj, där hon trifs och känner sig hemmastadd, så händer det ej sällan att hon måste flytta, ty af en eller annan anledning finna de ej längre plats för de inackorderade, och personer finnas, som utan själförfvällande måst flytta flera år å rad. Ju äldre hon blir, ju tyngre och tröstlösare känns det att sålunda flacka omkring, och mer och mer funderar hon på någon utväg att skaffa sig ett hem, något att själf bestämma öfver. Så hyr hon sig ett rum och vill ordna för sig själf, men märker snart att mycket felas i hemtrefnad. Hon kan ju inte ens få en dryck vatten utan svårighet, mycket mindre tillreda den enklaste måltid åt sig. Och därtill, när hon kommer senast och således äfven tröttast från sitt arbete, går hon miste om sin middag på det ställe, där hon numera brukar intaga den, ty hushållsskolorna hafva redan slutat sin middagsservering kl. 5. Hungrig och trött kommer hon hem till sitt kalla rum och finner snart, att hon nu råkat än värre ut.

För att i någon mån råda bot på detta sakernas bristfälliga tillstånd, har här i hufvudstaden bildats aktiebolaget Hemtrefnad med uppgift att inom Stockholms stad låta uppföra en eller flere byggnader för att bereda lämpliga bostäder åt kvinnor ur den bildade klassen, som försörja sig själfva. Arkitekten P. Hallman har för bolagets räkning uppgjort förslag till bostadshus, som vi här ha afbildat. Det skall upp-

föras på en från Stockholms stad förvärfvad tomt invid den framdragna Östermalmsgatan mellan Jungfru- och Artillerigatorna. Byggnaden är afsedd att innehålla 50 enrumslägenheter, 21 dubletter, 4 tripletter, 3 ateljéer och ett par vindsrum, afsedda att uthyras till själförsörjande bildade kvinnor, samt dessutom samlingsrum, matsal, kökslokal, matvarubutik äfvensom lägenheter för portvakt och nödig betjäning.

“Om nästa julnummer.”

En liten enquete och en dito pristäffling.

FÖR REDAKTIONEN är nu tiden inne att med allvar skrida till förarbetena för årets julnummer, som vi naturligtvis föresatt oss att, om möjligt, göra intressantare, trefligare och — framförallt — friskare och gladare än något föregående! Pessimism ligger tyvärr i tidens anda, åtminstone allt för ofta i dess litteratur, och både vi själfva och många bland våra läsare ha med beklagande konstaterat, hurusom våra ärade författare och författarinnor med en fast otrolig förkärlek skatta åt lifvets sorgeämnen i sina julnum-merbidrag.

Detta är dock alldeles för galet, och vi underskrifva till fullo den uppfattning, som en vänlig insändarinna under signaturen *May Eva* gifvit uttryck i en versifierad skrivelse “Om nästa julnummer” till redaktionen, ur hvilken vi anföra följande:

“Ack, kära Idun, hvad du gör,
så håll dig troget utanför
de ryska slagsmål, krig och nöd
och sorg, skelett och barnadöd!
Allt sorgligt ha vi nog utaf
ifrån vår vagga till vår graf.

Ty, se i vår nervösa tid,
där själen tärs i lifvets strid —
hvad äro vi! Ack, stora barn,
som trängs i lifvets grottekvarn.
Med jul får kvarken ändtligt stå.
O, gif oss ljus och glädje då!

Då väntas du, som är vår vän.
Men ack, du kännes knappt igen,
ty Idun, där det hela år
så mycket gladt och vackert står,
då jul är när med glädje stor,
drar på sig dok och sorgefleur!

Skrif hellre då på hvarje rad
en barnasaga ljus och glad,
för stora barn om julefröjd
och julefrid i himmels höjd!
Vi köpa gärna två för en
och tacka dig så hjärtligt sen.

Sätt ut ett pris, om någon har
ännu en smula humor kvar
och skriva kan en treflig bit
om gången tid och ända hit,
om hur man firar julens fest
med glam i svenska hem som bäst . . .”

May Eva skall ha tack, ty hon har talat rätt ut ur vårt eget hjärta! *Julefrid* och *julefröjd* — det må alltså varda lösen för vårt julnummer i år, och i det tecknet våga vi hoppas, att det skall bli dubbelt kärkommet i de tusen sinom tusen hemmen. Vi taga också fasta på hennes förslag om

**en liten pristäffling för lämpliga
bidrag till vårt julnummer**

och utfästa härmed *tvänne pris* — *ett första pris å 250 kr., ett andra pris å 150 kr.* — *för de bästa prosabidrag*, till ett omfång af *ungefär tre Iduns-spalter*, som *före den 1 maj detta år* insändas till redaktionen. Dessutom utfästes *ett pris å 100 kr. för det bästa poem*, som inom samma tid ingår.

Ämnesvalet är fritt och behöfver alls icke uteslutande vara hänvisadt till julmotiven. Friskt humör glädje och frid måste dock vara grundtonen i de bidrag — poetiska eller prosaiska — som skola ha någon utsikt till prisbelöning.

Förutom de prisbelönade förbehåller sig Idun rätt att inlösa äfven öfriga eventuellt användbara täflingskrifter.

Samtliga skrifter — som naturligtvis måste vara original och icke förut på något håll publicerade — skola påtecknas med orden “*Iduns julnummerpristäffling*” och åtföljas af förseglad sedel med författarens fullständiga namn och adress.

Och nu — välkomna alla, unga och gamla, kvinnor och män, I som hafven idéerna, ordet och pennan i er makt, välkomna till denna lilla julpristäffling!

Stockholm i mars 1906.

Red. af Idun.

LULEÅ GAMMELSTAD. FÖR IDUN AF
JULIA SVEDELIUS, F. VON HEIJNE.

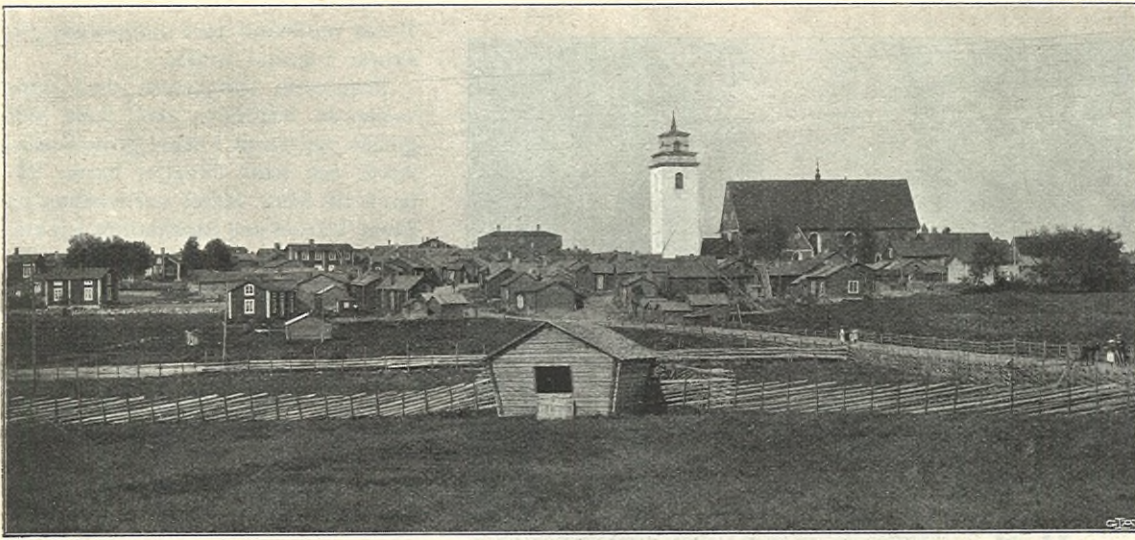
LULEÅ STAD och den en mil därifrån belägna Gammelstad representera, så som de nu te sig, i visst fall den nya och den gamla tiden. I det förre samhället finnes mycket nytt och lifskraftigt, nya tankar och idéer växa fram. Där finnas inga traditioner, som minna om tider, som flyktat. Där finns ej en enda gammal, intressant byggnad, som vittnar om ett fordom, nej, där nybygges och nymålas efter modern god eller dålig smak.

I det nya Luleå arbetas med malmexporten både vinter och sommar, ja, långa tider både dag och natt. Malmtåget ut till Svartö ringlar sig som en orm, där det ilar längs hafsviken genom det nu så snöhvita vinterlandskapet, och dånet från afsläppningsplatsen ljuder vida omkring.

Men ute vid Luleå Gammelstad förtaga inga bullrande ljud stillheten i dessa hvita vinterdagar. Sedan bonden i sin vargskinnspäls, half- liggande i den låga, bekväma risslan, åkt förbi, blir det åter lika tyst i kyrkstan, hvars hus nu stå obebodda, sedan julhålgens väl är öfver. Men under den var det lif och rörelse i stugorna, och eldskenet från kamrarne lekte genom de små fönstren, så det blef nästan solskensfärg på de nyuppskottade snödrifvorna.

För den, som aldrig sett en kyrkstad, torde det ha sitt intresse att taga del af dess utseende. Som Gammelstaden är en af de äldsta, som finnas här uppe, är den väl värd vårt beaktande. Vid de flesta kyrkoplatser i de vidt- omfattande norrbottenssocknarna finns en s. k. kyrkstad, d. v. s. en samling till utseende och inredning ganska likartade omålade byggnader, där socknens afsides boende befolkning tar in vid de stora högtiderna, då man stundom får åka sina tio mil för att få höra ett Guds ord predikas och — det må tilläggas — medan man är på platsen, få råka bekanta samt göra uppköp i handelsbodarne. De små barnen, som stanna hemma under dylika färder, de få i sanning en “ödemarkens jul”. Många af de barn, som under de sista åren intagits i de nybildade Norrbottens arbetsstugorna, ha där för första gången verkligen firat en jul och därigenom fått ett ljusst barndomsminne. Förut har jultiden för dessa små varit midvinterkylans och midvintermorkrets dystraste minne. Att de räknat dagarna, tills de åter skulle få se släden skymta mellan stammarne i skogen, det kan man vara viss om. Hur märkvärdigt var inte allt man sedan fick höra från kyrkplatsen. Att den blef deras längtans mål, det var då inte underligt,

Lagermans flytande putspomada BONAMI.

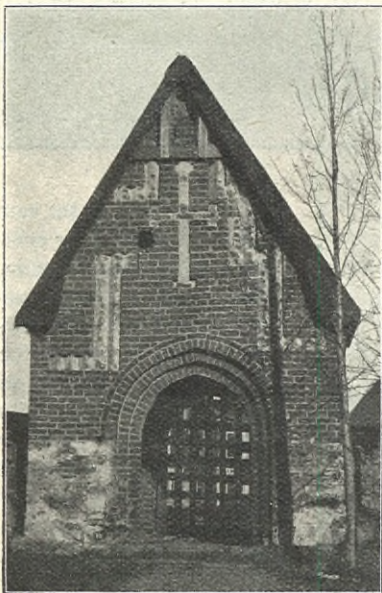

VY AF LULEÅ GAMMELSTAD. TEGTSTRÖM & C:O FOTO.

Omsider nalkas den dag, då konfirmationsläsningen skall börja. Då bär det åter af de många milen. Far skjutsar, och mors tarfliga matsäck gömmes under skinnfällan. Man tar in i sin stuga, kanske delas den med någon annan, som varit med om bygget och har samma rätt. Lästiden är begränsad till endast några få veckor, ofta fördelade på två perioder, en på hösten och en på våren, och under långa mellantider får man hemma läsa på.

Det är många generationer, som samlats kring altarrunden i Gammelstads kyrka, hvilken i ganska oförändradt skick stått som enande medelpunkt i 450 år.

Då man gått uppför kyrkstadens långa backe och kommer fram till kyrkan, anar man, att den är en sammanhållande länk mellan det nuvarande och det förflutna. Är man lycklig att som ciceron förvärfva kyrkoherden, doktor Englund, den 30:de i ordningen af de kyrkoherdar, som sedan 1409 predikat inom denna församling, då kan man vara viss att erhålla rikliga och sakliga upplysningar om Gammelstads kyrkas historia.

DEN NORRA STEGPORTEN.

Den norra stegporten, genom hvilken vi ingå, är ett gammalt egendomligt medeltidsminne. Denna hvälfda portal, byggd i tungstil, kallades förr steglucka eller portlucka och i dess hvalfhängde en signalklocka, i hvilken man ringde för att förkunna pastorns ankomst. En massiv inhägnad af gråsten omslöt kyrkplatsen som en hvalfgård eller borggård; för ett par år sedan bortfördes denna mur, som under tidens lopp blifvit ganska illa medfaren. Kyrkan i Gammelstad har naturligtvis under seklernas gång undergått åtskilliga förändringar, men stommen är dock den ursprungliga. Kyrktornet är fristående från kyrkan, hvilket byggnadssätt torde vara mera ovanligt.

I kyrkans papper kan man följa dess utvecklingshistoria. De prydliga kyrkbänkar, som nu finnas och motsvara vår tids bekvämlighetsbehof,

hafva ersatt de "höflade biälkar", som förr tjänade som sitt-säten. Då ärkebiskopen i Uppsala år 1616 gjorde en visitationsresa till Gammelstad, upprättades en s. k. bänklägningslängd med både "andliga och lekamliga straff" för den, som tog annan plats i kyrkan. Icke mindre än 7 läktare funnos på den tiden, två i koret och fem i nedre delen af kyrkan, och dessa hade sina särskilda namn med hänsyn till sina innehavare. Där fanns "herrläktaren", "knektläktaren" o. s. v., och sätena i kyrkan voro noggrant bestämda. På första sätet satt häradsdomaren och tolfmännen, så en fribänk för främmande eller ståndspersoner, så bönderna, hvar och en på gifven plats. På motsatta sidan om stora gången satt prostinnan först, så änkeprostinnan och prostens döttrar, så bondhustrurna med sina pigor. Att "sitta som i kyrkan" är ett gammalt uttryck, som förr tillämpades med största stränghet, och ännu håller man på landsbygden noga på en särskild mans-och fruntimmersida.

Klockarens plats var i koret, och när han skulle taga upp psalmerna, framträdde han emellan de två pyramiderna, ett par i trä skurna och med orientalsk färgprakt sirade prydnader, som skilja koret från kyrkans skepp. Det finnes antecknad, att lappfogden Stegers efterlämnade maka Marit "skänkte kyrkan ett orgelvärchie" med sju stämmor. Piporna voro af trä och tenn. Det hela kostade 40 daler silfvermynt. Som 1 daler silfvermynt var lika med 16 öre, kan man förstå, att de första orgeltonerna i Gammelstad ej voro särdeles starka och vällydande.

Som en egendomlig plägsed inom denna församling bör nämnas bruket att jorda lik under själfva kyrkan. Detta skedde sista gången så sent som 1806. I ett protokoll från 1764 kan man läsa de försiktighetsråd i hygieniskt afseende vederbörande då som först kommit att tänka på. Där står "att grafvarna under kyrk-

A.-B. SIDENHUSET, STOCKHOLM,

Allm. Tel. 93 65. Rikstel. 48 23.

säljer

Klädnings-, Blus- och Foder-Siden

billigare än någon utländsk firma.

Begär profver och jämför!

Profver franko.

golfvet borde grävas tre alnar djupa, på det skadliga ångor ej måtte luften besmitta". —

Förslag framställdes samma år om upphörande af liks jordande i kyrkan. Detta väckte dock stor opposition bland befolkningen, som då återfordrade de penningar deras förfäder erlagt för grafplatser.

Vid ett besök i kyrkan förvånas mången att finna ett så sällsynt dyrbart och vackert altarskåp, och man underlåter nog ej den frågan: hur har detta kommit hit?

Därpå kan ingen svara, men en sägen vet berättat, att ett fartyg från främmande vatten höll på att förlisa under sin färd längs norra Butens kuster*. Ombord fanns det dyrbara altarskåpet, och sjöfolket gjorde i sin nöd det löftet att skänka det till den trakt, där de skulle landa, om räddning blefve möjlig. Sålunda kom det till Neder-Luleå socken och Gammelstads kyrka.

Under skåpet hänger en tafla, målad på trä, föreställande Jesus med sina apostlar. De härligt vackra färgerna, de uttrycksfulla dragen, ja, kompositionen i sin helhet röjer mästarehand. En sorts sockenreovering har företagits, i det att lärjungarnas hår och skägg fått några påsmetade glansdagrar med en bred borstpensel.

* *Norr Buten* var från början namnet på Bottniska viken, sedan nämndes äfven kuststräckan sålunda. Häraf namnet *Norrbottnen*.

ALTARSKÅPET I LULEÅ GAMMELSTADS KYRKA. TEGTSTRÖM & C:O FOTO.

Predikstolen är i sitt slag och en sevärdhet, den uppsattes för omkring två hundra år sedan för att ersätta den gamla förutvarande katedern, hvilken endast var en urhålkning i en pelare, omgifven af en "silkesförlåt".

I höstas utkom ett litet häfte med titeln: "Neder-Kalix kyrka", ur gamla papper, — och författaren, som döljer sig bakom några initialer, är en af socknens präster. Af pietet för kyrkan har han där sammanfört alla de upplysningar, gamla papper kunna lämna om densamma.

Författaren slutar med dessa ord: "Må den vara oss, Neder-Luleåbor, kär och dyrbar, men ej blott som en antikvit, utan såsom ett rum, som vittnar från tid till tid om den Guds kärlek och trofasthet, som vi där dyrka."

Bores motstånd mot marssolens pilskurar i grund brutet.

Prinsessan Margareta med uppvaktande hoffröken samt miss Mill gjorde färden ut i vagn, prins Gustaf Adolf och hans kavaljer baron Rålamb till häst. Målet var isbanan på Stora Värtan och Stockholms isjaktklubbs för året nya *boathouse*, en på en pråm uppförd, sinnrik och treflig flytande klubblokal, som utgör en gåfva till klubben af dess nitiske medlem dir. C. Smitt och som nu ståtade i festlig flaggskrud de höga gästerna till ära. Då de kungliga anlände, hade på isen utanför klubbhuset samlats isjaktklubbens funktionärer samt en liten, men utvald skara jaktseglare. Ett tiotal jakter lågo väntande med seglen hissade, och ännu några andra ilade för den friska brisen fram och åter öfver den glatta banan.

ETT FURSTLIGT ISJAKTPARTI.

UTANFÖR VÅRA TULLAR sticka redan de första små hästhofsblomstren sina ulliga hufvuden upp vid dikeskanterna och kisa med gula ögonspringor mot den än gulare vårsolen. Strax invid på de vida saltsjöfjärdarna ligga dock ännu isarne bäriga för de skridsko- och isjaktseglare, som icke låta afskräcka sig af några tums ytvatten, yrande som ett skum kring fötter och medar. Åtminstone var det så en dag i förra veckan, när prins Gustaf Adolf och hans unga maka en strålande middagsstund styrde ut till Djursholm för att njuta af den nordiska vinteridrottens sista behag. Nu, när detta läses, är kanske

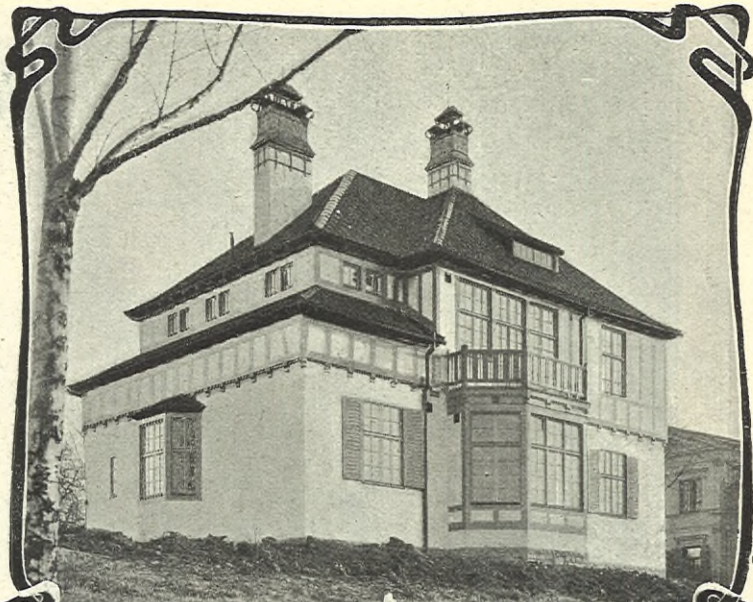
SKÅNSKA HERTIGPARET PÅ ISJAKTPARTI VID DJURSHOLM. FOTO FÖR IDUN AF O. HALLDIN. 1. HERTIGPARETS ANKOMST. LÄNGST TILL VÄNSTER PRINS GUSTAF ADOLF TILL HÄST. I VAGNEN PRINCESSAN MARGARETA. 2. MAN BEGER SIG UT TILL KLUBBPÄVILJONGEN. PRINCESSAN SKJUTES FÖRE PÅ KÄLKE, EFTER FÖLJA PRINSEN OCH ISJAKTKLUBBENS ORDFÖRANDE DISONENTEN S. HYDÉN. 3. ISJAKTKLUBBENS PÄVILJONG. 4. INTERIÖR FRÅN PÄVILJONGEN. 5. PRINS GUSTAF ADOLF BEGER SIG UT PÅ ISJAKTSEGLATS MED »RIMFROST», FÖRD AF FABRIKÖR J. CARLSSON.

Sedan klubbhuset, som i sina två våningar rymmer både styrelserum, buffet och en liten danssalong, besetts och förfriskningar intagits, tog hertiginnan plats vid ett öppet fönster med utsikt öfver fjärden, medan prins Gustaf Adolf begaf sig ned på isen för att ombord på "Rimfrost", förd af den framstående seglaren fabrikör John Carlsson, själf pröfva det spännande och hurtiga nöjet.

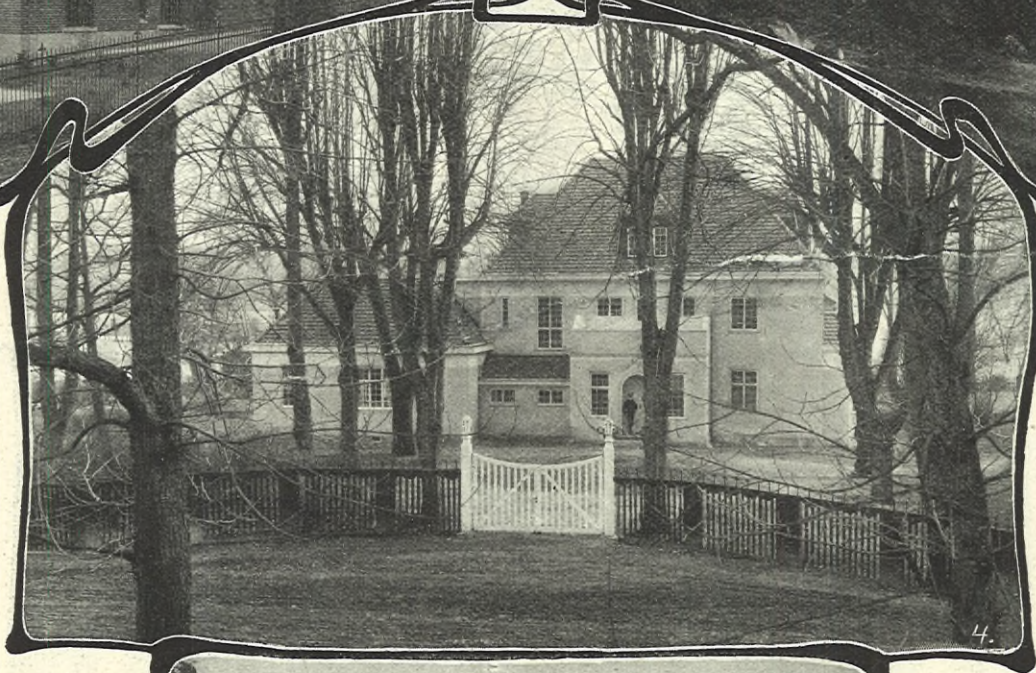
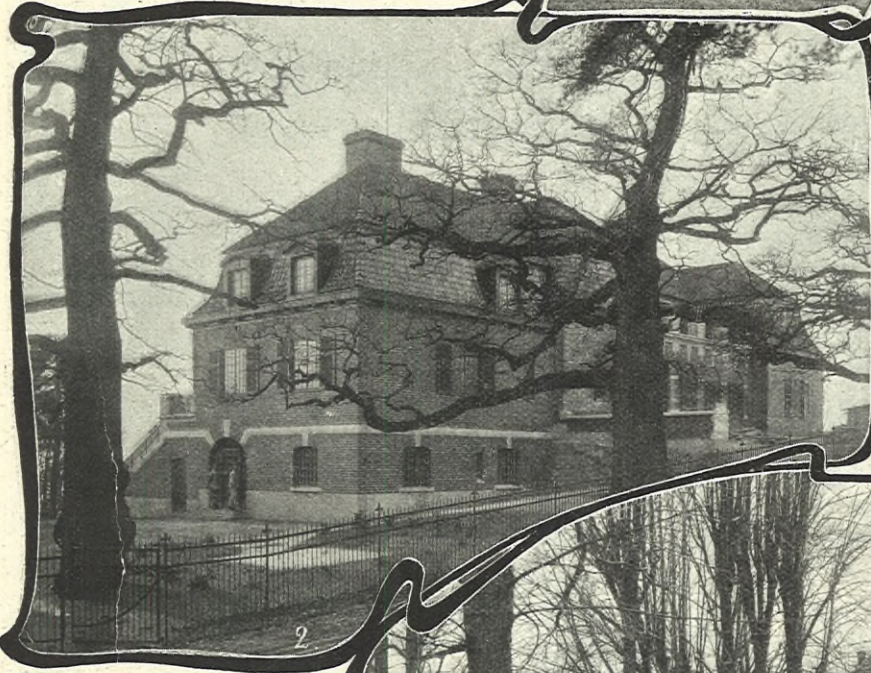
Först efter något öfver en timme återvände prinsen och prinsessan till Stockholm, uppriskade och muntra efter den angenäma lilla vårutflykten, från hvilken Idun är i tillfälle meddela några trefliga, för vår speciella räkning tagna bilder.

NÅGRA DJURGÅRDSVILLOR.

ALLT INTILL 1897, det stora utställningsåret, bibehöll Djurgården sitt genom decennier bekanta utseende af en veritabel folkpark. Efter att vid Strandvägens dåvarande ändpunkt ha passerat den smala, sviktande järnbron och snuddat vid stake-tet, som inhägnade Pontinska villan, fick man perspektivet af poppelallén, resterna af Blå porten, den obebyggda Lejonslätten och de gröna landtliga grasmattorna framför Djurgårdsteatern. Fortsatte man sedan vidare antingen åt vänster, Sirishofsvägen, eller rakt fram förbi slätten och Bellmansro, härskade därinne på de skuggiga vägarne denna tystnad, som hör skogen och landet till.

som, en gång färdig, helt visst kommer att ge karaktär åt den lilla kullen. Hertigparet af Västergötland skall som bekant inreda sitt vinterhem i nämnda byggnad. Ännu närmare Hasselbacken reser sig en annan villa — den första i vår bildserie, tillhörig häradshöfding Huselius. Dess arkitekt är hr G. Améen. Husets hvita, släta ytor och brutna tegeltak göra ögat godt och bekräfta, hvad man ofta funnit vid betraktandet af våra stilvirriga skär-gårdsvillor, att det enkla är det vackra. På höjderna bortom folkskolan skymtar bland ekar en solid röd stenbygg-nad, likaledes med rödt brutet tegel-tak, i någon svensk herresättestil. Dess ägare är generaldirektör Åkerman och arkitekt prof. I. Claëson. Något i för-grunden på samma bergsplatå har ar-

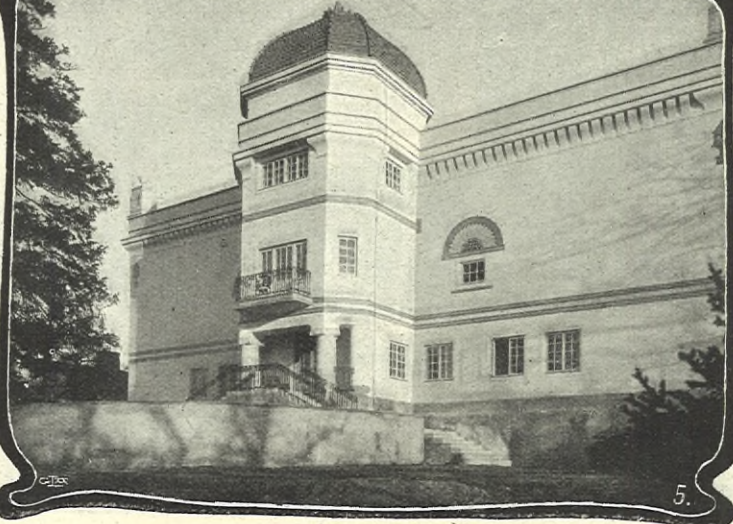
Men så kom utställnin-gen och kräfde rum för sina hallar och paviljonger, och med ens skiftade hela Djurgårdsentrén karaktär.

Och när nu 1906 års stockholmare i automobi-ler, elektriska spårvagnar, hästecipager eller till fots — ty ännu har icke elektrotekniken eller andra den mekaniska ingeniörs-konstens lysande påfund frånhänt oss nöjet att gå på det gamla naturenlige sättet — besöka sin kära Djurgård, mötas de af en park, visserligen i hufvudsak ägande sin gamla behagfulla prägel, men dock förändrad i mångt och mycket.

Det som särskildt verkar omvand-lande på Djurgårdens fysiologi är de talrika privatvillor, hvilka börja växa upp här och där ur de klassiska ek-och furulunderna.

Om läsaren har lust att följa med på en liten Djurgårdspromenad, skola vi ta de växande rikemanshemmen där-ute i skärskådande, såsom de te sig från stigarne, där vi gå fram.

Efter en sidoblick på Nordiska mu-seets holländska renässansmurar se vi på höjden ofvanför Jägarhyddan den forna Byströmska villan undergå en omgestaltande till- och ombyggnad,

DJURGÅRDENS BEBYGGANDE. NÅGRA AF DE NYUPPFÖRDA VILLORNA. A. BLOMBERG FOTO.

1. HÄRADSHÖFNING G. HUSELIUS VILLA. ARKITEKT: G AMÉEN. 2. GENERAL-DIREKTÖR R. ÅKERMANS VILLA. ARKITEKT: PROF. I G. CLAESON. 3. ARKITEKT T. GRUTS VILLA. ARKITEKT: ÄGAREN SJÄLF. 4. D:R V. A. LINDSTRÖMS VILLA. ARKITEKT: T. GRUT. 5. BANKDIREKTÖR E. THIELS VILLA. ARKITEKT: F. BOBERG.

kitekten Torben Grut åt sig uppfört en vit villa af mera sydländsk prägel och hvars murar äro äm-nade att klädas med mur-gröna och vildvin, för att byggnaden skall smälta in i landskapet. En annan stockholmsarkitekt, som ock inredt sitt hem på Djurgården, är arkitekten F. Boberg, hvars villa Vintra, belägen nere vid sjöstranden, Idun för ett par år sedan haft afbildad. Halfvägs mellan Friesens

park och Blockhusudden möter oss dr Lindströms af arkitekten Grut byggda pittoreska hem, hvars arki-tektur något erinrar om en dansk herrgård. Och längst ute vid Block-husudden slutligen reser sig, formad i enkla, rena linjer, arkitekten Bobergs senaste skapelse, bankdirektören E. Thiels nya hem, speciellt danadt för den ståtliga samling af modern svensk konst, som han är i besittning af.

Byggnaden innesluter i närvarande stund den största och värdefullaste enskilda samling af modern konst, som finnes i Sverige. När samlingarna om någon tid hunnit fullständigt ordnas, hoppas vi jämväl kunna meddela några interiörer från det charmanta privat-musèet.

VÅRT NYASTE HUVUDSTADSTEMPEL. SOFIAKYRKAN Å SÖDER, SOM HÖGTIDLIGEN INVIGES SÖNDAGEN DEN 18 MARS. 1. KYRKANS YTTRE. 2. PARTI AF KYRKANS INRE MED ORGELLÄKTAREN. 3. HÖGKORET MED ALTARET, C. ALTHINS FRESKOMÅLNINGAR: BERGSPREDIKAN OCH ÄNKANS SON I NAIN SAMT DET GLASMÅLADE ROSETTFÖNSTRET: KRISTI FÖRKLARING AF O. HJORTSBERG. FOTO FÖR IDUN AF A. BLOMBERG.

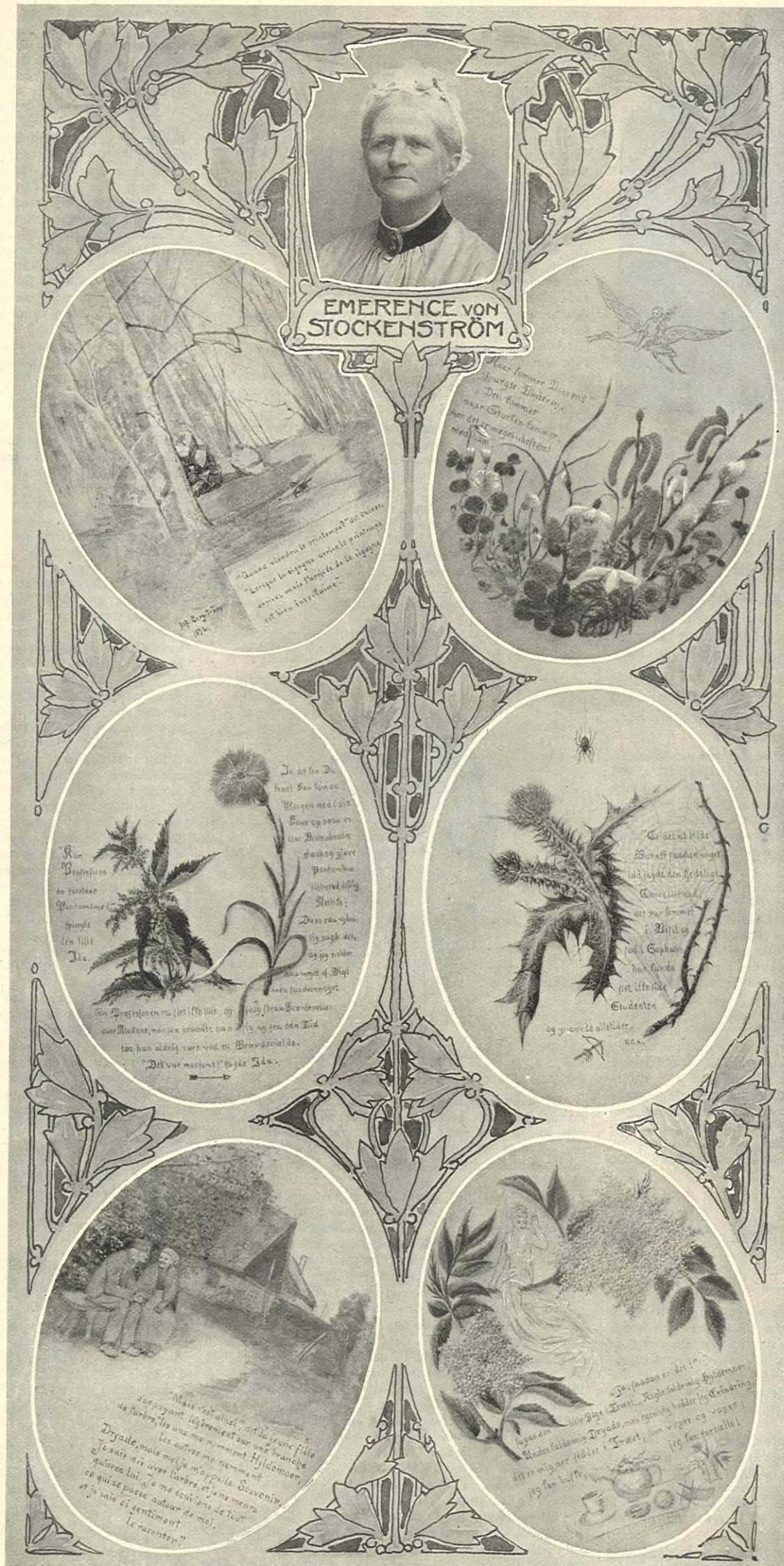
NÅGRA ANDERSENSKA SAGOR I KONSTBRODERI.

DET ÄR EJ så ofta våra konstnärliga utställningar komma med något extraordinärt, och allra minst hör det till hvardagsföreteelserna att man på broderkonstens gebit finner något, som tjusar med poesimens makt.

Men om ni, ärade läsarinna, i dessa dagar aflägger ett besök i Konstnärshuset, skall ni där mötas af en serie utsökt fina blomsterbroderier, som stå konstnärlig framställning mycket nära. Det är framlidna borgmästarinnan E. v. Stockenströms med brodernål och silke på hvitt kläde utförda blomsterbilder till några af de Andersenska sagorna.

Den intima naturförståelse, som talar ur flertalet af den danske sagoberättarens odödliga fantasier, har funnit stark genklang hos fru von Stockenström, hvars blick och sentiment för markens örter och träd ägde den sanna naturdyrkarens hela subtilitet. Tjusningen hos den Andersenska sagovärlden och färg- och formspråket hos fältens växande blommor sätte hennes poetiska känsla i svallning och manade henne att i minutiöst utförda blomsterbroderier gifva ackompanjemang till några af skaldens dikter.

Där träffa vi till exempel "Årets historia" med den tidigt blommande sälgen och andra vårens budbärare fogade till sagans ord: "Naar kommer vaaren", spurgte Vinteren. "Den kommer naar Storcken kommer, men det er meget ubestemt med ham." Eller "Lilla Idas blomster", den naivt uddiga sagan, hvari tisteln representerar kanslirådet. En af samlingens utsöktaste broderier är "Flädermor". Man behöfver nästan gnugga sig i ögonen för att vara fast öfvertygad om, att det ej är äkta fläderblomklasrar, som fästats på det hvita klädet. Lika beundransvärda äro de broderier, som framställa maskrosor, nejlikor, bokoch ekollon och den aflöfvade bokskogen med de å grenarne kvarsittande vissna löfven. Själfta tekniken — ty äfven här

FRÅN BRODERIUTSTÄLLNINGEN Å KONSTNÄRSHUSET. FÖRSTA MEDALJONGPARET: »ÅRETS HISTORIA». ANDRA DITO: »LILLA IDAS BLOMMOR». TREDJE DITO: »FLÄDERMOR». G. SJÖBERG FOTO.

måste man tala om teknik — är uppdrifven till det fenomenala, såsom i behandlingen af vissa blommors frömjölsstoff, och hvad färgnyanserna beträffar äro de formligen utlurade af brodörens känsliga öga. Till detta kommer en naivt poetisk uppfattning och ett sinne för humor, som smidigt ansluter sig till det Andersenska kynnet. Utställningen är med ett ord originell, och ens beundran växer ytterligare, då man erfar, att fru v. S. utfört dessa broderier efter sitt sextionde år.

För att än mer öka verkan af desamma har hon till de flesta låtit några konstnärer komponera små akvareller, anslutande sig till de behandlade sagorna, jämte fransk text vidfogad. Till de här reproducerade blomstermotiven hafva landskapsvignetterna utförts af hr Alfred Bergström.

Det finns hos Andersen en saga om den unge mannen, som absolut ville blifva skald till påsk. Men för att nå detta mål måste han äga så fin hörsel, att han kunde höra hvad potatisen sjöng. Det kunde de riktiga skalderna. Han bemödade sig ärligt att bli dem lik, och han ströfvade därför omkring ute på fälten och lyssnade allt hvad han förmådde; men ingenting kunde han uppfatta; allt var stumt och dödt för hans öra, medan de verkliga skalderna hörde och förstodo hvad växterna talade. Så äfven förhållandet med skaparinnan af dessa broderier. Hon förstod växtvärldens språk, i motsats till det stora flertalet människor, för hvilket växtvärlden ingenting har att yppa, och därför sprungo blommorna villigt fram under hennes fingrar, medan de invigde henne i sina hemligheter.

Borgmästarinnan E. v. Stockenström, som afled för cirka fem år sedan, exponerade redan 1893 sina broderier; då de nu på nytt utställas, rikta vi till en hvar intresserad uppmaningen att taga dessa täcka alster af ett poetiskt kvinnosinne och en smidig kvinnohand i betraktande.

DÖPELSENS INSTIFTANDE. RELIEF AF H. WETTERLUND OFVAN ALTARET I DEN NYA SOFIAKYRKAN.

VÅRT NYASTE TEMPEL.

SOFIAKYRKAN INVIGES.

NU OM SÖNDAG, den 18 dennes, inviges högtidligen den Katarinahöjden ståtligt dominerande nyuppförda Sofiakyrkan, som till mästare har den kände framstående kyrkobyggaren arkitekten G. Hermansson. Ärkebiskopen skall därvid själf leda invigningsakten, och en särskild hymn, komponerad af fröken Sara Wennerberg, utföres af kyrkokören.

Som synes af i detta nummer meddelade afbildningar, är templet byggdt enligt centralkyrkosystemet och i rundbågstil samt krönt af ett midttorn. De vävande detaljformerna äro hållna i öfverensstämmelse med förebilder från gammalromanska kyrkor i Rhendalen, hvar emot de inre detaljerna, äfvensom ornamentiken å altare, predikstol m. m. fått en friare gestaltning, hvari moderna motiv ingå.

Å templets utvändiga fasader äro listverk, bågfriser, fönsterinfattningar, portalpartier m. m. utförda af krysshamrad röd granit från Vätö. De mellan dessa granitpartier öfverblifna murytorna äro beklädda med gulröd sandsten från Roslagen och till rosettfönstren i östra och västra fasaderna har användts en gul sandstensart från trakten af Jönköping. I templets inre hafva väggarna dekorerats af målningar i „al secco“, framställande i norra korsarmen Abrahams offer och Moses upptagande, i koret Jesu födelse, Bergspredikan, Uppväckandet af änkans son i Nain, Jesus välsignar barnen samt i södra korsarmen Jesu dop och Emausvandringen. Dessa målningar äro utförda af artisten C. Althin. Rosettfönstret prydes af Kristi förklaring, komponerad af artisten O. Hjortzberg. Altarprydnaden framställer i skulptur Döpelstens instiftande, af skulptören H. Wetterlund, och predikstolen smyckas af två haut-reliefer, apostlarne Paulus och Petrus, utförd af skulptören Otto Larsson.

RIKSDAGSBILDER. FÖR IDUN AF KNUT BARR.

IV.

SEDAN UNDER senaste veckan två hufvudtitlar blifvit behandlade — anslagen till finans- och landtförsvarsdepartementen — är det nu endast två som återstå, de som röra sjöförsvars- och eklesiastikärenena. Regeringen seglar alltjämt statsskeppet fram för förlig vind. Finans- och krigsministrarna hade sina anslag före på samma dag, och båda ha all anledning att prisa dagen lycklig.

De af k. m:t äskade utgifterna under sjunde hufvudtiteln hade på ett enda undantag när tillstyrkts af statsutskottet, och riksdagen följde utskottet öfverallt, oftast utan debatt och votering. Finansministern fick emellertid anledning att uppträda ett par gånger inför bägge kamrarna och försvara regeringens åtgöranden för några smärre anmärkningar.

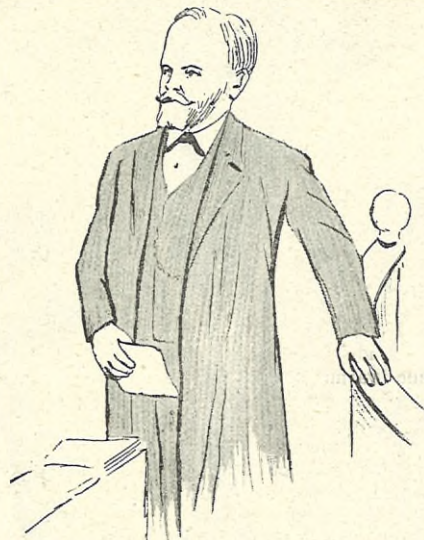
Den Cæsars lycka, som landtförsvarsministern hade ombord på sin skuta, torde vara något enastående, åtminstone under senare åren. En sådan medgörlighet som i år har särskildt andra kammaren icke på länge visat en krigsminister. Nästan i hvarje punkt under

störde kammaren regeringens förslag, och detta är så mycket anmärkningsvärdare, som kammarens utskottshalva vid flere tillfällen ställt sig ganska kompakt *emot* k. m:ts önskan. De sparsamma landtmannahöfdingarna hade exempelvis tio man högt reserverat sig mot anslaget till upprättandet redan nästa år af en kommandant vid Boden, men hr Tingsten fick likafullt sin kommandant af kammaren, låt vara genom en enda rösts majoritet vid voteringen. Första kammaren skänkte honom den utan att votera.

Anslaget till skytte-rörelsen hade utskottet prutat ned, och här voro äfven första kammarmännen bland de prutande. Men regeringens högre anslag segrede i båda kamrarna.

I uniformsfrågan erhöi krigsministern sina sex miljoner till den grå khaki-dräkten åt vår armé, och här var det endast i första kammaren som invändningar höjdes. I ett par fall lyckades utskottet behålla segern för sina nedprutningar, men här stannade kamrarna i olika beslut, och krigsministern har alla skäl att hoppas på framgång för sina förslag vid de gemensamma voteringarna.

Är det så, att en och annan riksdagsman bestämmer sin ståndpunkt först under debatten — och så är nog ofta fallet — skall helst visst en dryg del i krigsministerns framgångar få tillskrivas hans egna anföranden.

KRIGSMINISTER TINGSTEN.

Då hans hufvudtitel var före samtidigt i båda kamrarna, fick han vara på sin post än i den ena än i den andra kammaren för att försvara sina propositioner. Redigt och klart framlade han sina väl motiverade synpunkter och hade kamrarnes öra i högst ovanlig grad.

Hittills har det alltså gått regeringen synnerligen väl i händer, men mycket återstår ännu. Äfven för krigsministern ha vi det stora Bodenanslaget ännu oafgjordt, och för hela regeringen väntar framför allt rösträttspropositionen på sitt öde i utskott och kamrar. Konstitutionsutskottet får i dessa dagar mottaga den ena rösträttsmotionen efter den andra.

Socialdemokraterna äro färdiga med sin, som vill ha bort utskylsstrukten och bostadsbandet från k. m:ts förslag och vill behålla den nuvarande åldersgränsen. För öfrigt är det enskilda motionärer, som framträd. Så vill hr Svensson i Skyllberg ha proportionella val till båda kamrarna, hr Nordström i Höglunda vill bland mycket annat ha köpingar och municipalsamhällen förda till städernas valkretsar; härom motionerar också hr de Geer, och i väntan på den bebådade Lindhagenska motionen ha vi redan fått icke mindre än två förslag, som begära rösträtt för kvinnor. Båda komma från västgötabänken i första kammaren, det ena från hr Sjöcrona, det andra från hr Lithander.

Hr Sjöcrona har tagit upp sina motioner från 1904 och 1905, där kommunal rösträtt också skall berättiga till politisk rösträtt för såväl man som kvinna, då de uppnått 25 år. Till ledamot af riksdagen skall dock endast man kunna utses.

Hr Lithander anser, att det icke ligger mycken vederhäftighet i statsministerns tal om att det hastar

FINANSMINISTER BIESÉRT.

med rösträttsfrågans lösning just i år, då vi ännu ha två riksdagar kvar af perioden, hvarför han föreslår, att riksdagen måtte besluta att med afslag på regeringsförslaget skriva till k. m:t och be om utarbetandet af en ny rösträttsproposition under innevarande period, upptagande rösträtt äfven för gifta och ogifta kvinnor.

I hans motivering heter det bl. a.:

„Jag anser och vill härmed framhålla, att den allmänna numeriska rösträtten kräver, att äfven *kvinnor* få tillträde till valurnorna.

Frågan om kvinnans tillträde till det politiska lifvet är visst icke ny. Tänkare och politiker hafva redan länge sysselsatt sig med denna fråga, och åtskilliga af de mest framstående, t. ex. Stuart Mill, hafva med värma ådagalagt rättvisan och lämpligheten af kvinnors valrätt till parlamentet.

Enligt den nya kommunal-lagstiftningen i England af 1894 har kvinnan fått tillträde till en mängd publika områden, som nära sammanhånga med det politiska lifvet (t. ex. alla kommunala val, skolstyrelser, grefskapsstyrelser m. m.) och öfver hufvud är inom den lokala själfstyrelsens alla delar all åtskillnad mellan mäns och kvinnors befogenhet fullkomligt utplånad.

I vårt eget land har kvinnan rösträtt vid kommunala val.

Då nu i vårt land på den manliga sidan föreslås — i olikhet med hvad som äger rum i andra länder — ett flertalsvälde utan konstitutionella motvikter, så är den tiden kommen, då kvinnornas anspråk på valrätt till Andra kammaren blifvit fullt befogade och blott innebära en enkel handling af rättvisa.

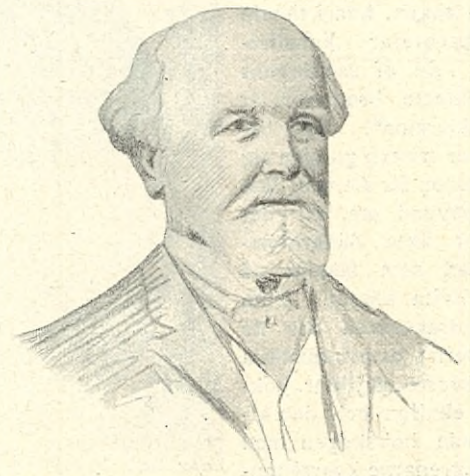
Ty hvilka begrepp man än må fästa vid den allmänna rösträtten såsom sådan, så är det först och främst klart, att från dess utöfning icke rimligtvis kan uteslutas någon enda af de samhällsmedlemmar, som genom ett produktivt och nyttigt arbete gagna samhället och till samhället betala skatt. Men det är också klart, att uttrycket „allmän rösträtt“ blifver en grof osanning, om öfver hälften af landets till myndig ålder komma invånare fortfarande hållas uteslutna från allt lagstadgad inflytande på sammansättningen af landets representation.

I vår tid och under nu inträdda sociala förhållanden finnes ett betydligt antal kvinnor, som äro verkamma på det administrativa området och där förträffligt fylla sin plats i samhällets arbete. Många kvinnor drifva enskild affärsverksamhet, i vissa fall af ej obetydlig utsträckning, andra äga och förvalta stora landegendomar, och talrika fruntimmer äro anställda i det allmänna tjänst på en mängd olika områden. Om alla dessa kan sägas, att de besitta större bildning och hafva en ansvarsfullare medborgerlig verksamhet än flertalet af de många nya manliga väljare, som genom det föreliggande rösträttsförslaget skulle få tillträde till valurnorna. Det ligger en fullständig orimlighet t. ex. däri, att ett fruntimmer, som äger en stor landegendom eller drifver en betydande affär, ej själf skulle få utöfva rösträtt, under det denna rätt tillkommer hennes ringaste tjänare.

Jag finner alltså de petitioner, som från en hel del kvinnliga möten tillställts regering och riksdag, fullt befogade och kan ej se annat än att denna sak bör upptagas i samband med det föreliggande förslaget till införande af allmän politisk rösträtt i vårt land.

Jag har visserligen städe haft den uppfattningen, att kvinnans bästa och förnämsta verkningskrets är familjen och det husliga lifvet, men lika litet som andra kan jag vara blind för det faktum, att i vår tid ett allt större antal kvinnor föres in på områden, där de ställas i ett mera omedelbart förhållande till samhället, hvilket af dem utkräver skatt i samma utsträckning som af män.

Det lär ej kunna förnekas, att genom införandet af den allmänna rösträtten för män sannolikt mycken ovederhäftighet kommer att inblandas i det politiska lifvet, och många mindre välbetänkta ytterlighetsåtgärder

HR P. E. LITHANDER.

komma att sättas under debatt, hvilket allt kan komma att med framgång utnyttjas för partiändamål, som ej sammanfalla med samhällets intressen. Det kvinnliga elementet med sitt blidare och mindre för ytterligheter fallna skaplynne kan här till bilda en motvikt, då kvinnans känslor och uppfattningar äro mera riktade på familjen och det enskilda lifvet. Exempel härpå torde icke vara svåra att finna. Särskildt skulle i våra tider ett kvinnligt inflytande troligen förmått att betydligt moderera våldsamenheten i den socialistiska politik, som skapar så mycket elände i arbetarnes hem. De bittra tårar, som gråtas i dessa hem, då hufvudern af ett tyranniskt partiväsen tvingas att gå ifrån sitt arbete och utsätta hustru och barn för svält och nöd, skulle säkerligen till stor del ej behöft förekomma, om kvinnorna haft politiska rättigheter. Mig veterligen frampressa sorgen och nöden på kvinnliga läppar ofta den harmsna frågan, hvad samhället egentligen duger till, då det ej förmår skydda männens rätt att ärligen arbeta.

Till detta — att kvinnan blefve ett skydd för familjen och det husliga lifvet gent emot partityranniskt våld — kan jag med skäl foga den erinringen, att kvinnan i mån af förmåga utgör ett naturligt stöd för nykterhetssträfvandena och öfver hufvud för ett religiöst och sedligt lif, en roll, som i vår tid är blott alltför nödvändig.

Som "garanti" vill hr Lithander "bibehålla grundlagsenlig jämvikt mellan kamrarna" och föreslår därför, att alla de statens inkomster, som härflyta från direkta och indirekta skatter, skola fastställas antingen genom kamrarnes samstämmade beslut eller genom en uppnådd majoritet af minst tre femtedelar af samtliga vid gemensam votering afgifna röster.

UR DAGSKRÖNIKAN.

SKANSENS NYE FÖRESTÅNDARE. Efter dr Gunnar Hazelius' bortgång för ett år sedan har, som bekant, fil. dr Bernhard Salin stått som styresman för såväl Nordiska museet som Skansen. Den förstnämnda institutionen, hvars nybyggnad vid Lejonslätten nu nalkas sin fullbordan, kräver emellertid med de omfattande installeringsarbetena af museets samlingar helt sin man, hvadan till föreståndare för Skansen förordnats amanuensen vid Skansens zoologiska trädgård hr Alarik Behm, hvars varma nitälskan för Skansens djurvärld och dess utveckling Skansens besökare väl känna. Hr Behm är bördig från Jämtland, född 1871.

A. BEHM.

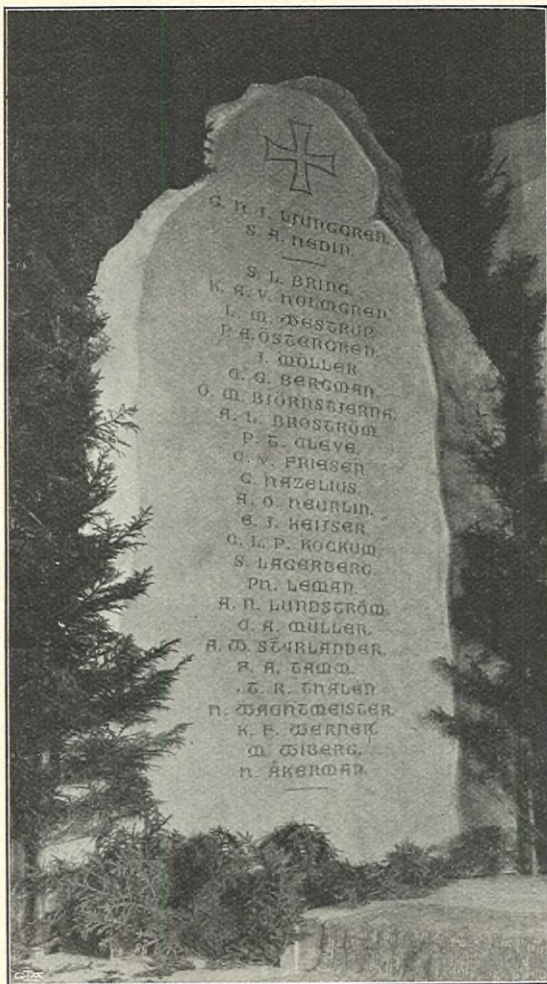
Efter avslutade skolstudier kom han år 1892 till Riksmuseum, där han tjänstgjorde som amanuens i fem år. Härefter — i början af år 1897 — öfvergick han till Skansens zoologiska afdelning, som han allt sedan dess tillhört och väl under de sista åren i verkligheten ledt.

EN STORARTAD DONATION till musikstipendier. På den nyligen inträffade årsdagen af dr Vilhelm Svedboms födelse hugnades Musikaliska akademien af hans efterlämnade maka med den storartade gåfvan af 40,000 kr. I donationshandlingen föreskrifver gifvarinnan, att kapitalet skall förvaltas under benämning Vilhelm och Hilma Svedboms stipendiefond, och räntan därpå skall användas till stipendier för konservatorieelever. Med undantag för Jenny Linds-stipendiet är detta den största donation, som Musikaliska akademien någonsin fått mottaga till samma ändamål.

FRU HILMA SVEDBOM.

Den varmhjärtade gifvarinnan, som med denna gåfva önskat förverkliga sin mans idé, har tänkt sig att afkastningen af kapitalet skall utgå i flere småsummor årligen, d. v. s. ingen under 200 kr. I motsats till resestipendierna skola dessa summor tjäna att vara eleverna ett välförtjänt stöd under arbetet här hemma vid konservatoriet.

BAUTASTENEN ÖFVER DE UNDER ÅRET DÖDA Å FESTEN TILL FÄDRENS MINNE I LUND.

FESTEN TILL FÄDRENS MINNE på Akademiska föreningen i Lund ägde rum i fredags och var besökt af en mycket talrik publik. Denna högtidlighet var i motsats till den gamla nordiska festen Lundastudenternas första svenska fest, ett nytt utslag af den fosterländska samlingsrörelse, som nu, en följd af fjolårets händelser, pågår i vårt land.

Studentkårens ordförande, fil. kand F. K. Böök, talade varmt och innerligt för Sverige och slöt med att utbringa ett fyrfaldigt lefve för fosterlandet. Festens glanspunkt blef prof. Thyrens tal för "minnet och lötet". Framsågd med hans kända kraft och klarhet, var det rikt på genialitet och väckande tankar samt hälsades med starka ihållande applåder. Professor E. Wrangel tecknade professor Ljunggrens minne och uppehöll sig särskildt vid hvad han verkat för universitetslifvet i Lund. Öfver politikern Sven Adolf Hedin, "konstitutionens och lagarnas väktare, den oegennyttige kämpen för rättvisa mot makten", talade fil. lic. H. Söderbergh.

Den bild vi meddela från festen återger bautastenen med under fjolåret bortgångna svenska märkesmäns namn inristade.

F. A. WULFF.

Han är sedan 1901 professor i romanska språk vid vårt sydsvenska universitet.

INGRID SUNDSTRÖMS MODELLSERIE i träslöjd för hem och skola. Den svenska slöjden har, som bekant, under de senare åren nått en öfverraskande stor utveckling särskildt genom systemet från Nääs, hvars kurser nu äro världsberömda och ha ingått bland undervisningsämnen i ett stort antal utländska skolor

Köp Vänersborgs Balskor!

Bästa svenska fabrikat!

Lätta! Eleganta! Hållbara!

Hvarje sula stämplad med vidstående fabriksmärke.

Tillverkas som specialitet efter Wienermetod af

Aktiebolaget

A. F. Carlssons Skofabrik, Vänersborg.

Försäljas i minnt hos de flesta skohandlande i riket.

Denna slöjd afser i främsta rummet barn i skolåldern från och med 10-åringar.

För de yngre barnen har Eva Rodhe utgifvit en modellserie, men många år ha gått sedan dess, och genom den s. k. småslöjdens stora spridning i Kindergarten, arbetsstugor, slöjdsolor och förberedande skolor har behovet af en ny sådan allt mera gjort sig gällande.

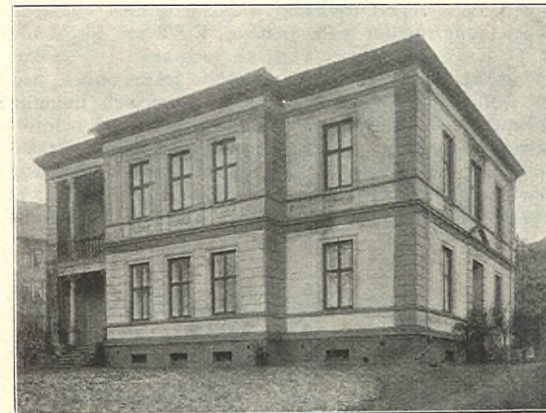
Den af fröken Ingrid Sundström nu föreliggande serien, sedan länge samlad och praktiserad, söker fylla en del af behovet ej endast i skolor, utan äfven i hemmen, särskildt de på landet.

För att öka intresset hos barnen, har en del af arbetena försetts med målning, men är denna dock obehöflig, om man i stället med en syl eller ett sirjörn utför ritningen.

Modellerna äro till antalet 24 och förete en rik omväxling. Sålunda finnas ritningar till nyckelhängare, skärbräda, pappersknif, fotografiställ, pennställ, jultomte, kratta, spade, konsolhylla, för att nämna några. Modellplanscherne försäljas hos Kindergarten, Kommandögatan, 25, samt i Hedin & Berlins pappershandel Biblioteksgatan 4.

VÅRT BLIFVANDE MINISTERHOTELL i Kristiania.

Vi återge här i afbildning den byggad i den norska hufvudstaden, som föreslagits till inköp af svenska staten för att användas till lokaler för vår beskickning i Norge. Huset är beläget i 27 Inkognitogade.

DET FÖRESLAGNA SVENSKA MINISTERHOTELLET I KRISTIANIA. N. SKARPMOEN FOTO.

SIDENMODERNA. Härom skrifer den världsberömda sidentygsexportfirman Schweizer & Co i Luzern (Schweiz): Den redan i vår förra årsberättelse antydda förkärleken för promenaddräkter af siden har under årets lopp blifvit allt mera deciderad, så att för den kommande säsongen torde den sidenpromenaddräkt blifva en oumbärlig beståndsdel af damtoaletten. De tyger, som äro mest att föredraga äro de mjuka, såsom Louisine, Radium, Japonais, Habutai, Voile, Shantung, Crêpe de Chine, enfärgadt, randigt, rutigt, tryckt, fasoneradt, allt i små mönster och föga påfallande färger, bland hvilka dock gröna nyanser komma att spela en stor roll. Förtjusande mönster i Pompadourgenren intaga ett stort rum i de nya protokollektionerna. Jämte dessa sidentyger, hvilka erbjuda all garanti såsom synnerligen solida, komma för den varmare årstiden jämväl att användas broderade Mousseline-dräkter, en specialitet, som vi lämna half-färdigsydda från kr. 24: 70 till 49: 40, hel klädning i äkta Schweizer-broderi.

Det så mycket omtyckta Mousseline, i 120 cm. bredd å 95 öre metern, lämna vi äfven detta år i likhet med alla andra sidentyger porto- och tullfritt i bostaden.

Prof af samtliga nyheterna (de halfsydda klädningsgarne och blusarne med modeplanscher) sändas på skriftlig begäran gratis och franco.

GRUPPBILD AF DE UPPTRÄDANDE VID A. D. K.'S »VADSTENA GILLE». FOTO FÖR IDUN AF A. BLOMBERG.

DAMERNA I FRÄMSTA RADEN FRÅN VÄNSTER TILL HÖGER: FRÖKEN INGRID SPARRE, FRÖKEN ELSA LIND AF HAGEBY, FRÖKEN ELLEN VON PLATEN, FRÖKEN GUNHILD FALKENGREN, FRÖKEN ELSA SANDELS. DE TVÅ DAMERNA I ANDRA RADEN FRÅN VÄNSTER TILL HÖGER: FRÖKEN MARIANNE VON ROSEN, FRÖKEN ALICE SANDELS. HERRARNE FRÅN VÄNSTER TILL HÖGER: LÖJTNANT L. BELFRAGE, HERR G. STJERNGRANAT, LÖJTNANT L. THAM, LÖJTNANT C. A. TAMM, LÖJTNANTEN FRIHERRE S. SPARRE.

EN LYCKAD OCH LYSANDE FEST

var det »Vadstena Gille», som A. D. K. (Adelns Diskussions Klubb) här om aftonen anordnat å Grand Hotell och hvaraf behållningen skall tillfalla Vadstena adliga jungfrustifts pensionsfond, för hvars förökande A. D. K. redan tidigare varit så verksam. Det vackra ändamålet hade fyllt den strålande festväningen med en fashionabel publik, rik på ungdom och kvinnlig skönhet och naturligtvis äfven på social glans och förnämitet. Kvällens program upptog först en musikalisk-dramatisk afdelning med sång af bland andra fröknarna Märtha Ribbing och Lilly Wallen samt deklamation af fröken Siri Hård af Segerstad. Därefter följde den

nätta tillfällighetspjäs, »Noblesse Oblige» af M. D. G. — friherrinnan Mary de Geer, f. Erskine — som vi med författarinnans vänliga tillstånd här nedan äro i tillfälle meddela och som af de unga amatörerna (se rollförteckningen!) fick ett i allo tilltalade utförande. Den stillfulla lilla rococointeriören avslutades med fru Ellen Sandels' gavott af samma namn, känd och skattad från A. D. K.'s ju nummer nu senast. Den gruppbild af de i stycket och dansen medverkande, som togs för Iduns räkning, vittnar ju för öfrigt värtaligt om det helas behag. — Vid tonerna från dir. Trobäck's orkester serverades sedan i stora festsalen en splendid supé, hvarpå vidtog en animerad bal, som varade långt fram på småtimmarna.

»NOBLESSE OBLIGE.»

DRAMATISK SKISS FRÅN SLUTET
AF 1700-TALET

AF MARY DE GEER, FÖDD ERSKINE.

Uppförd på en af Adelns diskussionsklubb till förmån för Vadstena adliga jungfrustift tisdagen den 6 dennes gifven soaré å Grand Hôtel.

PERSONER.

Grefve Edelcrantz..... Herr G. Stierngranat.
Grefvinnan Edelcrantz..... Fröken E. Lind af Hageby.
Marie-Louise, deras dotter Fröken G. Falkengren.
Gamla grefvinnan Cronsköld. Fröken. E. von Platen.
Grefve Lillienfelt..... Herr L. Tham.
Grefve Cronsköld (gammal ungar, onkel och gudfar till Marie-Louise)..... Herr C. A. Tamm.
Målaren Runius..... Hr L. Belfrage.
Betty, kammarjungfru..... Fröken A. Sandels.
Gäster.

I gavotten, komponerad af fru E. Sandels, dansade dessutom fröknarna E. Sandels, I. Sparre, M. von Rosen och friherre S. Sparre.

Handlingen försiggår i slutet af 1700-talet på grefve Edelcrantz' gods. Salong, möblerad i tidens stil och dräkter enligt dåvarande mod.

FÖRSTA SCENEN.

Gamla grefvinnan Cronsköld sitter i en länstol, Marie-Louise på en pall vid hennes fötter.

Grefvinnan Cronsköld (tar M.-L.'s ansikte mellan sina händer och kysser hennes panna). Gud välsigne dig på din förlofningsdag, ma chère enfant — och måtte du bli så lycklig som din gamla mormor önskar.
Marie-Louise (melankoliskt med en suck). Tack, mormor.

Grefvinnan Cronsköld (lyfter upp hennes ansikte och ser forskande in i hennes ögon). Jag skulle velat se en mera strålande blick i dina milda ögon och ett lyckligare leende på din ljufva mun, ma petite.

Marie-Louise. Ack, mormor — jag älskar honom ej. Hur kan jag då vara lycklig!

Grefvinnan Cronsköld. Lycklig? Kanske inte nu, men du kan bli — sedan.

Marie-Louise. Kan man då bli lycklig med den man inte älskar?

Grefvinnan Cronsköld. Inte lycklig — som man drömmar i ungdomens rosiga vår — men en annan lycka — i stilla plikt.

Marie-Louise. Plikt — (med en rysning) det ordet låter så kallt.

Grefvinnan Cronsköld. Ja, lycklig den, hos hvilken kärleken och plikten gå hand i hand — men den stora lyckan är beskärdd så få.

Marie-Louise. Har du haft den lyckan, mormor?

Grefvinnan Cronsköld (drömmande, liksom skådande tillbaka i fjärran). Nej, mitt barn.

Marie-Louise. Älskade du då ej morfar?

Grefvinnan Cronsköld. Jo, som min make, mina barns far.

Marie-Louise. Men inte som — som dina ungdomsdrömmars ideal, som sagoprinsen i ditt hjärtas innersta borg?

Grefvinnan Cronsköld. Nej, inte så.

Marie-Louise. Hade du förut mött sagoprinsen på din väg, mormor?

Grefvinnan Cronsköld (nickar, leende i drömmar). Ja, det hade jag.

Marie-Louise. Och han fick inte föra dig in i sitt förtrollade slott?

Grefvinnan Cronsköld. Nej, han hade intet slott, blott en koja.

Marie-Louise. Och du ville inte bo i en koja?
Grefvinnan Cronsköld. Jo, men mina föräldrar

fordrade lydnad för sitt valspråk »Noblesse Oblige», en devis, väl värd att bära i sitt lifs vapensköld, om den tydes och efterlevdes i sin ädlaste mening!

Marie-Louise. Och du böjde dig alltså undergifvet för deras vilja, och sedan har du kanske fordrat samma lydnad, samma offer af min mor, liksom hon nu af mig?

Grefvinnan Cronsköld. Nej, hon var af en annan natur än jag och valde, inte af kärlek men af fri vilja en make af sitt eget stånd.

Marie-Louise. Ja, jag vet, mamma älskar världens glans och nöjen, hon är också så vacker och firad, men jag, som drömmer blott om kärlek, jag ska nu offras liksom du.

Grefvinnan Cronsköld. Ack, ma chérie! Du lever nu som jag en gång i illusionens värld, då man ser lifvet som ett skimrande fata morganaslott, i hvars leende lustgård växa blott doftande rosor, utan törnen, och man vandrar vid den älskades arm i sällhet och ljus, och allt är poesi och harmoni och evig ungdomskärlek.

Men, ser du, ma petite, så är inte verkligheten, inte lifvet. Lefnadsstigen blir ofta brant, stenig, med lurande afgrunder, mörka moln, som hota att skymma solen. Man måste mödosamt arbeta sig fram, stappande, steg för steg — i mörkret! Men om man lyckas kämpa sig fram, då har man också hunnit målet: seger öfver sig själf, ty den vägen heter själfuppoffring, och den skänker en lycka, som ej är att förakta, som ej förgår, och hvar och en har i sin makt att vinna den.

Marie-Louise. Men då skulle ju alla ungdomsdrömmar blott vara flyktiga hägringar, och den lyckligast, som aldrig drömt!?

Grefvinnan Cronsköld. Det kan så tyckas, men jag tror likväl, att den människa, som haft illusioner, och kanske förlorat dem, dock är rikare och lyckligare än den, som aldrig haft några, ty hon ser lifvet och människorna mot en ideel bakgrund, och hennes hjärtas strängar äro stämda i flere tonarter.

Marie-Louise. Om jag blott kunde bli så klok och god som du!

Grefvinnan Cronsköld. Erfarenhet kommer med åren, men tyvärr kan jag ej skänka dig den; du måste själf köpa der, måhända dyrt. Men kom ihåg, ma chérie, klok är den, som söker göra det bästa möjliga af andras och sitt eget lif, god är den, som alltid söker vara mild mot andra, men sträng mot sig själf. Detta är din gamla mormors råd att taga med dig ut i lifvet. (Kysser henne på pannan.)

ANDRA SCENEN.

De förra. Grefven och grefvinnan Edelcrantz.

Grefve Edelcrantz. Ah! Hvilken charmant tafra, värdig en mästaress pensel! »Älderdomen och ungdomen». Skada att familjeporträten nu ska vara färdiga! Just så borde Runius ha målat er, men de ä' i alla fall väl lyckade som de ä', det måste erkännas.

Grefvinnan Edelcrantz. Ja, det ä' då verkligen inte för tidigt, att de enfin ä' färdiga. Runius har tagit sig en rundlig tid, surtourt med ditt porträtt, Marie-Louise.

Marie-Louise (litet förvirrad). Ja, men jag var visst allra svårast att måla, tyckte han.

Grefvinnan Edelcrantz. Du är åtminstone mycket journalière — i dag har du inte din beau jour, du är alldeles för blek, litet mera »rouge» för att höja färgen skulle inte skada, vet du.

Grefve Edelcrantz. Eh bien, ma petite Marie-Louise, ett gladt ansikte vill vi se på din förlofningsdag.

Grefvinnan Cronsköld. Ack, det ä' ju inte underligt, att Marie-Louise ser litet allvarsam ut på en så betydelsefull dag i hennes lif.

Grefvinnan Edelcrantz. Marie-Louise är alltför sentimentale. Det har hon ärft af dig, chère maman, för jag har då alltid förstätt att ta lifvet från den glada sidan, och Henri har tillräcklig sens commun att inte heller ta det au sérieux.

Grefve Edelcrantz. Bah, lite ungdomsgriller bara, som snart dunsta bort. Lifvet ler mot dig, petite Marie-Louise, en högättad, ståtlig man får du, både börd och rikedom, med ett ord lyckan.

Marie-Louise. Mormor har nyss visat mig vägen till — lyckan.

Grefve Edelcrantz. Eh bien! Det är complétement, som jag säger. Du har bara att sträcka ut handen, och du fångar lyckans gyllene fågel. Men kom nu, Beate-Sophie, så fortsätta vi ronden för att se, att allt är en bon ordre, både i slottet och parken tills gästerna komma. Kanske belle-mère behagar ta min arm och följa oss på vår lilla inspektionstur? (Bjuder gamla grefvinnan armen.)

Grefvinnan Cronsköld. Merci, mon cher Henri, ner till parken blir för fatigant för mig, men genom festväningen vill jag gärna följa med.

Grefvinnan Edelcrantz. Marie-Louise kan under tiden gå upp till sig pour ajuster sa toilette un peu. (De gå. Marie-Louise stannar.)

TREDJE SCENEN.

Marie-Louise. Grefve Cronsköld.

Marie-Louise. Ah, min onkel!

Grefve Cronsköld. (Kysser Marie-Louise på handen.) Tyvärr får jag väl nu blott kyssa dig på handen, ma chère Marie-Louise, nu, när du ä' fullvuxna, förlovade damen. Förr satt du på mitt knä och jag kysste dig på munnen; nu måste jag lämna sådana in-

tima rättigheter åt en annan, ehuru jag känner stor lust att begagna mina gamla privilegier. Mottag emellertid min gratulation på din förlofningsdag, ehuru det egentligen strider mot mina principer att lyckönska någon till äktenskapets bojar.

Marie-Louise. Onkel ogillar då äktenskapet?

Grefve Cronsköld. Hm, ogillar, nej, gu'bevars, det ä' nog nödvändigt, ett nödvändigt ondt skulle jag hellre säga, för samhället och barnen etc. etc., och det finns ju kanske folk det passar för, en och annan, förstås, men tusan så tråkigt måtte det vara för individerna. Äktenskapet ä' nyttigt, men inte blir man glad af det. Hälsosamt som hederlig ölost, men inte berusande som skummande champagne!

Marie-Louise. Men om man af hela sin själ älskar en, blott en?

Grefve Cronsköld. Men det ä' ör man inte, eller det vet man inte, om man kan göra. Hvem kan svära att älska i 5, 10, 20, 30, hu! 40 år. Jag skulle inte våga lofva för ett år, jo, jag skulle kunna svära på, att det vore mitt maximum.

Marie-Louise. Då har bestämdt onkel aldrig varit kär i någon?

Grefve Cronsköld. Joo, vasserra, många gånger.

Marie-Louise. Men det har kanske aldrig räckt länge?

Grefve Cronsköld. Neej, gu'ske lof! Jag har alltid fått se en annan jag tyckt ännu bättre om, en blondin i stället för en brunett eller en cendrée, en junonisk gestalt, mot en liten sylfid, en melankolisk drömmande, då jag tröttnat på uppsluppet skrat — omväxling, ser du, behöfver den mänskliga naturen! En gammal stofil i forntiden sa: "Allt växlar, allt rör sig", det var, ma foi, klokt sagt, alltså rör sig också hjärtat, blodet, tankarna, känslorna — allt ä' som kvicksilfver.

Marie-Louise. Men när man tröttnat på alla, blifvit blaserad eller gammal.

Grefve Cronsköld. Mitt hjärta blir aldrig för gammalt att svärma och älska.

Marie-Louise. Men för oss fruntimmer anses det ju som en skam att förbli ogifta.

Grefve Cronsköld. Parbleu, det har du rätt uti, och till på köpet inte bara skam, utan ren misère för en fattig stiftsjungfru med 33 riksdaler och 16 skillingar banco i pension om året, eller ett surt nådebröd hos släkten. Nej, det är, ma foi, illa ställt för er i alla afseenden utanför äktenskapet; inom det heliga äkta ståndet har den lilla näpna fågeln i alla fall sin vackra förgyllda bur, med mat och dryck, och blir fängselst henne alltför trångt, så pickar hon med den lilla söta näbben ett håll på gallret och flyger ut en liten stund och flaxar med vingarna, om de ej blifvit alltför kortklippta.

Men jag prisar emellertid min lyckliga stjärna att tillhöra det privilegierade könet, för hvilket celibat ej ä' en skam.

FJÄRDE SCENEN

De förra. Runius inträder.

Runius (bugar sig). Jag trodde jag skulle finna grefven och grefvinnan här, jag ville be dem se, hur jag ordnat uppsättningen af familjeporträten i la salle de fete.

Marie-Louise. Far och mor ä' visst nu nere i parken, men komma nog snart hit upp.

Grefve Cronsköld. Det ska bli mig ett stort plaisir, att nu se porträten färdiga. Jag har redan hört att de ä' charmanta.

Runius. Jag har gjort mitt bästa för att attrapera det karaktäristiska — men ännu manquerar kanske ett och annat i tekniken. Jag tänker just göra en ny studieresa till utlandet; här hemma är mig nu för — trångt.

Grefve Cronsköld. Ja visst ja, ni konstnärer behöfva nya intryck. Ni ä' lyckliga fjärlsnaturer, som sväfva från blomma till blomma, njuta af och dyrka skönheten i alla former, och frihet bör ni ha som fågeln under himlen — inga band! Konstnärerna ä' mina själsfränder, ser du, ma petite Marie-Louise, och här har jag en säker confrère till mina åsikter, som vi nyss talade om.

Marie-Louise. Det tror jag inte, onkel.

Runius. Jag har inte äran veta, hvarom conversationen rört sig mellan fröken och grefven, innan jag kom.

Grefve Cronsköld. Jo, när jag skulle gratulera min nièce, så kom jag in på mitt favorit-tema kärleken, men höll — kanske tillfället var litet malplaceradt — en parentation öfver ma bête noire — äktenskapet.

Runius. Jag ber först och främst att få opponera mig mot, att vi konstnärer böra vara fjärlsnaturer, ty en sann och stor konstnär måste, först och främst ha djup i känslan. Och hvad band angår, så tror jag ej det är äktenskapet, som gör bandet tungt, utan bristen på kärlek. För kärleken finns intet band, känns intet band, ja, den önskar intet högre än det som andra kalla band.

Grefve Cronsköld. Oj, oj, oj! Herr Runius, ni har alltför länge andats instängd slottsluft. Ni behöfver sannerligen ut och insupa, — pardon — inandas friskare luft. Lycklig resa!

Adieu så länge, ma chère, jag går ner lite i parken och njuter af blomdoft och fjärlislek. (*Han går.*)

FEMTE SCENEN

Marie-Louise. Runius.

Runius. Jag har sökt er, Marie-Louise, för att tacka er för denna lyckliga tid, och för att säga er farväl, ett sista farväl.

Marie-Louise. Måste ni verkligen resa — redan?

Runius. Ja, jag kan inte stanna, det vore för smärtsamt, för mig, och inte rätt mot er. Jag har redan dröjt för länge, jag borde kufvat mina känslor, ej yppat min hemlighet, ej stört er frid.

Marie-Louise. Ack, det hade ej hjälpt! Jag älskade er redan, och jag är i alla fall lycklig åt, att ni älskat mig, och att själf ha fått en aning om, hvad sann kärlek är.

Runius. Ja, ni har rätt, låt oss, trots allt vara lyckliga och starka. Kärleken och lifjandet böra härda, inte förvekliga karaktären. Med kärlekens heliga insigel i mitt hjärta, skall jag gå ut, stärkt och luttrad, i lifvets kamp, mot konstens ideella höjder. Och ni, Marie-Louise, skall med mod och förtröstan gå framtiden till mötes.

Marie-Louise. Jag skall försöka, men det är hårdt att behöfva offra en annans och sin egen lefnadslycka för en tom fördom.

Runius. Det ä' sant, men hvarje tid har sina begrepp om plikt och om rätt och orätt. En kommande tid kallar den förras fördomar, men har själf andra fördomar. Men framåt tror jag dock det går, om än i tuffjät eller stundom i zig-zag, alltid framåt!

Nu lider ni och jag för en af vår tids fördomar, men ä' det inte en tröst, att om några generationer redan det måhända gryr en ny tid med större jämlikhet, större frihet, men också med större ansvar för alla.

Marie-Louise. Tror ni, att det kommer en tid, då kvinnan får följa sitt hjärtas fria val, eller om hon så vill, får förbli ogift?

Runius. Det hoppas och tror jag, men den tidens människor kunna fa annat att kämpa emot, som vi nu ej kunna förutse.

I stort sedt blir väl den mänskliga naturen sig alltid lik, om än formerna bli andra.

Marie-Louise. Får jag då aldrig höra något mer från er?

Runius. Jo, genom mina verk skall jag visa er min kärlek, ty ehuru ödet förnekat mig att alltid äga er vid min sida, skall ni städse följa mig; er väna bild skall bli min hulda genius, och minnet af er kärlek skall inspirera mig att söka röfva ned till jorden en gnista af konstens gudomliga eld.

Marie-Louise. Och jag, jag skall glädja mig åt edra framgångar, er ära. Det skall bli min största lycka.

Runius. Ack, Marie-Louise, hvilket svagt återsken af den lycka jag velat se stråla omkring dig. Lifvet är i sanning bra hårdt mot oss, men låt oss ej förbittra afskedets stund med gagnlös klagan. De träd blir starkt och hårdigt, som brottas med vinden. Elden pröfvar guldet, liksom olyckan människan.

SJÄTTE SCENEN.

De förra. Betty inträder.

Betty. Pardong, fröken! Nädig grefvinnan hälsar, att gästerna börja arivera och att fröken skulle vara färdig.

Runius (bugar sig, kysser Marie-Louise's hand och hviskar med rörelse:) Himlen beskydde er! Var stark! Lef väl! (*Går hastigt, Marie-Louise står som bedöfvad.*)

Betty. Fröken! (*Inlet svar, högre.*) Nädig fröken!

Marie-Louise (samlar sig). Ja, Betty. Hva ä' det?

Betty. Jo, nädig grefvinnan befallde, att jag skulle ajustera frökens toilette lite.

Marie-Louise. Tack, Betty, det behöfs inte.

Betty. Pardong, fröken, men fröken ä' visst ennujerad, och jag vet hvarför. Ser nädig fröken, då man själf ä' kär, så ä' man just som lite klarvojanget i sånt.

Marie-Louise. Du är lycklig, du Betty, som kan få älska hvem du vill.

Betty. Älska ja, men inte gifta mej med.

Marie-Louise. Inte gifta dig med? Hvem är det då du tycker om?

Betty. Jo, det är den rikaste bondsonen här i socknen, och fadern vill partu ej tillåta honom att gifta sig med en fattig servangt som jag, (*snyftar*) utan med en rik bonddotter.

Marie-Louise (liksom för sig själf). Det finns således fördomar äfven inom andra klasser!

Betty. Ser fröken, det ä' nog kum-sa, att föräldrar alltid vill, att barna ska bli finare och rikare än di själfva.

Marie-Louise. Ja, för det tro de är deras sanna lycka.

Betty. Och så har nog gammalt folk också glömt sina sangtimanger, när di va' unga; annars vore det välan inte jämt sånt krängel och bråk mellan föräldrar och barn.

Marie-Louise. Men det ska' vi inte glömma, när vi bli gamla, Betty.

Betty. Det rar man visst inte för, vet fröken. Sånt kommer väl me åren, utan att man själf vet de't.

Marie-Louise. Jag ska ändå försöka hjälpa dig att få din älskade genom att lägga ett godt ord för dig hos hans far.

Betty. Tack, nädig fröken! Så snällt af fröken att vilja tänka på andras lycka.

Marie-Louise. Det ska jag hadanefter lefva för.

Betty. Fröken! Fröken! Nu hör jag, att di främmande kommer. (*Skyndar ut.*)

7 Strandvägen 7 • 12 Regeringsgatan 12

Hylin & C:o F. A.-B.

Detaljaffärer

12 Regeringsgatan 12 • 7 Strandvägen 7

SJUNDE SCENEN.

Marie-Louise. In träda grefve Edelcrantz förande gamla grefvinnan Cronsköld. Grefve Lillienfelt med grefvinnan Edelcrantz. Grefve Cronsköld med en dam. Herrar och damer parvis.

Grefve Edelcrantz. Här ha vi ju, enfin, Marie-Louise (*Tar sin dotter vid handen och för henne fram till grefve Lillienfelt, som fattar hennes hand och kysser den*)

Mina ärade gäster! Härmed ber jag att få eklatera vår dotter Marie-Louise's förlofning med grefve Axel Lillienfelt. Det har länge varit min vän och frände, gamle grefve Lillienfelts, min hustrus och min varma önskan att se våra ätter förenade genom våra barn. I dag har denna önskan nu efter grefve Axels hemkomst från utlandet gått i uppfyllelse. Tyvärr är hans far genom sjukdom förhindrad att närvara vid detta högtidliga tillfälle, men han har gifvit mig tillstånd att meddela, att på bröllopsdagen, som äger rum om ett par månader, tillåter han, att hans son äfven antager mitt namn — och alltså kallar sig Edelcrantz-Lillienfelt. Som jag ej äger någon son och fideikommisset inom vår släkt ärfves äfven på kvinnolinjen, öfvergår det efter min död till min dotter, hvilken barn, om himlen förlånar henne några, skola bära såväl sin mors som sin fars namn.

Han och hustrun omfamna de nyförlovade, Grefve Lillienfelt (med skänsk brytning). Herr grefve! I min ära och mitt eget namn tackar jag er för den stora ära ni bevisat mig och ber er och fru grefvinnan vara öfvertygade om, att det skall vara mig en helig plikt att söka bli en värdig make åt er dotter, och att jag skall sätta en ära i att i min mån hedra det ärorika namn herr grefven värdigats förena med mitt eget (*bugar sig*).

(*Vänd till Marie-Louise*) Ma belle fiancée! Tillåt, att jag sätter denna ring på er sköna hand, och att jag på franskt manér i toner bringar er min hyllning. (*Sjunger en fransk sång. Bravorop och lyckönskningar.*)

Grefve Cronsköld. Ah, la belle France! där förstår man konsten att lefva och att älska!

Grefve Edelcrantz (gest åt musiken). Musik! Först en fanfar! Sen en gavotte! (*vänd mot gästerna*) och sedan tåga vi ut till souper'n och dricka de nyförlovades skål i champagne.

Efter fanfaren spelar musiken gavotten "Noblesse Oblige".

Gamla grefvinnan Cronsköld sitter i bakgrunden, grefven och grefvinnan Edelcrantz, grefve Lillienfelt och Marie-Louise samt de öfriga paren dansa.

Ridån går ned, medan ännu dansen pågår.

TEATER OCH MUSIK.

KUNGL. TEATERN uppförde i fredags "Martha" inför en fåtalig publik. Lyonels tacksamma parti utfördes nu för första gången af hr Malm, som sjong detsamma synnerligen värdadt, både konstnärligt och väljudande. Prestationen i sin helhet belönades och med lika lifligt som välförtjänt bifall.

Under inöfning äro en repris af "Judinnan", som ej gifvits på många år, samt den nya operan "De nyfikna fruarna" af Wolf-Ferrari, hvilken gjort stor lycka öfverallt i Tyskland.

MUSIKFÖRENINGENS andra abonnementskonsert, hvarvid Liszts oratorium "Kristus" utföres, går af stapeln just som detta nummer presslägges. Vi återkomma alltså.

AF DAMERNAS MUSIKBLAD, den af fru Ellen Sandels utgifna omtyckta musiktidskriften, har nu nr 5 för i år utkommit, i textafdelningen prydt med bland annat ett vackert porträtt af fröken Davida Hesse samt med följande innehåll i musikbilagan: Andantino ur op. 94 af Fr. Schubert, "Sång utan ord" och Impromptu af B. A. Beckman samt "Trollmakt", valse-lente af E. Sandell

KÖKSALMANACK

Redigerad af ELISABETH ÖSTMAN. Inneh. af Elisabeth Ostmans Husmoderskurs i Stockholm.

VECKAN 18-24 MARS 1906.

SONDAG. Frukost: Smörgåsbord; kalf tungor med madeira-sås och potatis; mjölk; kaffe eller te med »Minas» kaffekaka. Middag: Klar buljong med oststänger; bruten hummer; hammelsadel med potatiskroketter; apelsinkräm i korgar.

MÅNDAG. Frukost: Smörgåsbord; kall hammelsadel (rester från söndag) med potatisallad; mjölk; kaffe eller te. Middag: Slottstek med legymer; krusbärskompott med grädd.

TISDAG. Frukost: Smörgåsbord; pannstekt sill med potatis; ägg; mjölk; kaffe eller te. Middag: Fläskkotletter med gräddsås och potatis; semlor med mjölk.

ONSDAG. Frukost: Smörgåsbord; fattiga riddare med sylt; mjölk; kaffe eller te. Middag: Vegetariansk morotspur med ostsmörgåsar; stufvade abborrar med potatis.

TORSdag. Frukost: Smörgåsbord; skinka å la Hallman med potatis; mjölk; kaffe eller te. Middag: Brynt hvitkåssoppa med fläskkorf; gräddplättar med sylt.

FREDAG. Frukost: Smörgåsbord; bifstek med potatis; mjölk; kaffe eller te. Middag: Kalkfkyckling med potatis; äpplen med maräng och vispad grädd.

LÖRDAG. Frukost: Smörgåsbord; omelette med köttstufning; mjölk; kaffe eller te. Middag: Blodplättar med skivad smör och lingon; krusbärsoppa med skorpor.

RECEPT:

Kalf tungor med madeira-sås (f. 6 pers.). 2 kalf tungor, 3 lit. vatten, 1/2 msk. salt, 3 msk. smör (40 gr.), 2 tsk. salt, 5 dcl. god buljong, 1 tsk. soja.

Sås: Köttjus, 1 msk. mondaminjöl, 2-3 msk. madeira, 2 msk. fint skurna, brynta champignoner.

Beredning: Tungorna sköljas, borstas väl, läggs i det kokande vattnet, tillsatt med saltet, och få stå över elden, tills skinet lätt kan adragas. Smöret brynes i en järnkastull, tungorna läggs och brynas vackert på alla sidor, saltas och spådas med buljongen, tillsatt med sojan. De få sakta steka med tätt slutet lock, tills de äro mörre eller omkr. 1 1/2 tim. Överösa hvar tionde minut för att ej blifva torra.

De skaras och uppläggs på varmt serveringsfat samt garneras med brödröntons. Köttjus afredes med mondaminjölet, uttrördt i vinet, och såsen får koka omkr. 5 min. Champignonerna läggs och såsen afsmakas. Litet af såsen slås över tungorna, resten upphälles i säskål. Anrättningen serveras som frukosträtt.

Apelsinkräm i korgar (f. 6 pers.). 9 apelsiner.

Kräm: Skalet och saften af 2 apelsiner, 150 gr. krossocker, 4 äggulor, 1 dcl. gräddmjöl, 1 msk. sherry, 3 gr. citronsyra, 4 dcl. tjock grädd, 6 blad gelatin, 2 msk. hett vatten.

Beredning: Stora, vackra apelsiner tvättas väl och torkas. På två tredjedelar af apelsinen tages skalet bort med undantag af 1 cm. bred remsa, som får binda grepe. Fruktötet tages ur väl med en silfversked, och korgens kanter samt grepen klippas i vackra uddar. Korgarna läggs i kallt vatten 1/2 tim., få afrinna och fyllas med apelsinkräm, som beredes på följande sätt. Apelsinerna tvättas, torkas och skalen afrivas mot sockret. Äggulorna och gräddmjölen vispas tillsammans i en kastull tillika med sockret och den väl silade apelsinensaften. Blandningen får sjunda under kraftig vispning. Kastullen afllytes och vispningen fortsättes, tills krämen afsvannat, då sherry, den fint stötta citronsyran och den till hårdt skum slagna grädden tillsätts. Sist nedröres försiktigt det sköljda och i 2 msk. hett vatten upplösta gelatinet. Korgarna fyl-

Kom nu säkert ihåg, om Ti skall ba

ka hvetebrod, att använda Lagermans Bakpulver »Tomten». Recept för bakning, utarbetade och pröfvade af Fackskolan för huslig ekonomi i Upsala, medfölja hvarje paket eller burk.

las med krämen och ställas på svalt ställe, så att krämen stelnar. De garneras sedan med vispad grädd och serveras med mandelberg eller biscuits. Resten af krämen upphälles i gelésål.

Potatissalad (f. 6 pers.). 1 lit. kokt, kall potatis, 2 kokta rödbetor, 2 saladshufvuden, 3 msk. kaporis, 3 äggulor, 1 knifudd salt, 1 tsk. engelsk senap, 1 tsk. socker, 3 tsk. vinäger, 2 tsk. kaporistikka, 2 msk. fin matolja, 2 dcl. tjock grädd.

Beredning: Potatisen skalas och skäres i tunna skivor, rödbetorna skäras i 1 cm. långa strimlor, saladen sköljes och skäres fint. Allt detta blandas i en karott. Äggulorna röras med salt, senap och socker och ättikan tillsättes dropvis, omväxlande med matoljan. Sist nedröres grädden och såsen hålles över saladen, som omröres försiktigt.

Den serveras till kalla kötttrötter i allmänhet.

Fläskkotletter med gräddsås (f. 6 pers.). 9 stora fläskkotletter, 1 liten msk. salt, 1/2 tsk. hvitpeppar, 2 ägg, 1 kkp. fint stötta skorpor.

Till stekning: 3 msk. smör (60 gr.), 5 dcl. tunn grädd.

Beredning: Kotletterna tvättas med en duk, doppad i hett vatten, buldas lätt på båda sidor samt putsas väl. De bestros med kryddorna och doppas i de uppvispade äggen samt vändas i de stötta skorpora. De brynas där efter i smöret, i en tackjärnsanna, nedlagas i en järnkastull; pannan urvispas med grädden och såsen hålles öfver kotletterna. De få sedan färdigsteka med lock omkr. 10 min. De uppläggs på varmt serveringsfat, garneras med persilja, och såsen hålles öfver.

Vegetariansk morotspur (f. 6 pers.). 1 kgr. morötter, 2 1/2 lit. vatten, 1 liten chalothenök, 1 hg. smör, 2 msk. mjöl, salt, hvitpeppar, 1 ägg, 1 dcl. tjock grädd, 1 dcl. risgryn, vatten, salt.

Beredning: Morötterna skrapas, sköljas och förvällas. De rifvas därefter och få koka i 2 1/2 lit. vatten med den renade och i skivfor skurna löken omkr. 2 tim. Massan passeras. Hälften af smöret fräses med mjölet, morotspuren påspådes, litet i sänder och soppan får koka 10 min., hvarefter den afsmakas. Resten af smöret tillsättes och soppan omröres noga. Ägget och grädden vispas i soppskålen och soppan tillslås under kraftig vispning.

Risgrynen skällas och påsätts i saltadt, kokande vatten och få koka tills de äro mjuka, då de upphällas i durkslag, öfverspulas med varmt vatten och få afrinna samt uppläggs på karott och serveras till soppan.

Ostsmörgåsar (f. 6 pers.). 14 »Marie»-kär, 2 matsk. smör (40 gr.), 1 äggvita, 3 msk. rivfen, stark ost.

Beredning: Käxen bstrykas på ena sidan med smör, äggvitan slås till lätt skum och blandas med den rifa ost. Ostmassan breddes på käxen, som därefter läggs på plåt och insättes i svag ugnsvärme att få vacker, rostgul färg.

Skinka å la Hallman (f. 6 pers.). 6 hg. rökt skinka, 3 dcl. tjock grädd.

Beredning: Skinkan skäres i tunna skivor och svålen borttages. En tackjärnsanna upphettas långsamt, skinkan lägges och brynes vackert på båda sidor samt uppläggs på ett varmt serveringsfat. Pannan urvispas med grädden, och såsen får ett uppskott samt hålles öfver fläsket. Anrättningen garneras med persilja och serveras med brynt potatis eller förlorade ägg.

Äpplen med maräng (f. 6 pers.). 1 1/2 kkp. krossocker, 5 dcl. vatten, 10 stora, goda äpplen. Marängmassa: 3 äggvitor, 6 msk. socker.

Beredning: Af sockret och vattnet kokas en klar lag. Äpplena skalas, skäras i stora klyfter. Läggs direkt i sockerlagen för att bibehålla sin färg och kokas därefter klara. De upptagas med hälslef, läggs på ett fat att kallna och lagen hopkocas.

De uppläggs därefter pyramidformigt på ett fat, som tål ugnsvärme, och lagen hålles öfver. Äggvitorna vispas till hårdt skum, vispningen fortsättes 1/4 tim. och sockret nedröres försiktigt. Marängmassan spritsas därefter genom krusig strut eller blecktratt öfver frukten, och fatet insättes i svag ugnsvärme. Då marängen är torr och fått ljusgul färg, uttages den, får kallna och serveras med vispad grädd eller vaniljsås.

Krusbärsoppa (f. 6 pers.). 1 liter gröna krusbär, 2 1/4 liter vatten, skalet af 1/4 citron, 1 msk. potatismjöl, 1/4 kkp. strösocker, 2 äggulor.

Beredning: Krusbären sköljas och påsätts, tillika med citronsalet i kokande vatten och få koka, tills de äro mjuka, då soppan silas. Den afredes därefter med potatismjölet, uttrördt i litet kallt vatten och får ett godt uppskott. Sockret och äggulorna röras i soppskålen omkr. 20 min., hvarefter soppan tillslås under kraftig vispning. Den serveras med makroner eller små skorpor.

LEDIGA PLATSER

Vid Billströmska folkhögskolan å Tjörn

är plats ledig för en slöjdlärlarinna, kunnig i sömnad och andra vid kvinnliga folkhögskolor vanliga läroämnen utom väfning samt med förmåga att handla vuxen ungdom. Med platsen följer skyldighet att tjänstgöras 3 1/2 mån. från den 1 nästa maj för en lön af 300 kr. jämte fri bostad. Sökande, som även kan leda sångföreläsningar vid skolan, har företräde. Ansökan jämte betygsafskrifter insändes före den 1 april till skolans styrelse adr. Hoga.

Uddevalla Elementarläroverk för flickor.

En lärarinnebefattning i matematik o. modersmålet sökes hos läroverkets styrelse senast den 31 mars, hvarvid ålders-, läkare- och kompetensbetyg bifogas. Sökande bör hafva genomgått högre lärarlinneseminarier eller äga motsvarande kompetens. Lön 1,200 kronor jämte pensions- och sjukkasbidrag.

VID Falkenbergs elementarskola - samskola - finnes nästa hösttermin plats ledig för tvänne lärarinnor, den ena med undervisningskyldighet hufvudsakligen i tyska, den andra i naturkunskap och matematik. Skolan blir till hösten sexklassig och kurserna desamma som för statens realskolor. Lön 1,125 å 1,300 kr., beroende på kompetens och föregående tjänstgöring. Pensionsavgift. Ansökningar, ställda till Styrelsen för Falkenbergs elementarskola, torde inlämnas före den 25 april. Styrelsen.

UNDER tiden från midten af mars till midsommar önskas en examinerad småskollärlarinna att undervisa en 8-årig gosse. Svar med löneanspråk torde sändas snarast möjligt under adr. »Ex. småskollärlarinna», Öfre Ullerud, p. r.

Lärarinneplatser.

Vid Simrishamns läroverk för flickor finnes till nästkommande läsår tre platser lediga: 1) Med undervisning i franska, engelska och naturvetenskap. Lön 1,200 kr. och bidrag till pensionsavgift. Kompetens: Högre lärarlinneseminarium; 2) Med undervisning i geografi, matematik och naturvetenskap; 3) Med undervisning i kristendom, svenska och historia i skolans lägre klasser. Lön för 2) och 3) 1,000 och bidrag till pensionsavgift.

Till Styrelsen ställda ansökningshandlingar insändas före den 1 april till läroverkets föreståndarinna.

Lärarinneplatser

Vid Ostersunds elementarläroverk för flickor äro 2 lärarinneplatser med tillträde h. t. 1906 lediga; en med undervisningskyldighet i matematik och fysik samt om möjligt kemi; en med undervisningskyldighet i modersmålet på mellanstadiet och tyska på högre stadiet samt om möjligt engelska. Betygselönlön 1,200, eventuelt 1,300 kr.; därjämte bidrag till pensionsavgift. Ansökningshandlingar jämte läkarebetyg insändas före den 1 april till läroverkets föreståndarinna.

Lärarinneplatser.

Vid Sköfde Elementarläroverk för flickor blifva tvänne lärarinneplatser lediga att tillträda med nästkommande läsårs början:

1) Undervisningsämnen: Svenska språket, geografi och aritmetik. Lön: 1,100 kr. för läsår jämte bidrag till pensionsavgift. Kompetens: Högre Lärarlinneseminarium.

2) Undervisningsämne: Teckning. Lön: 600 kr. för läsår. Kompetens: Utbildning vid tekniska skolan.

Ansökningshandlingar (äfvén läkarebetyg), ställda till Styrelsen, torde insändas till läroverkets föreståndarinna till den 20 mars.

Lärarinneplats.

En lärarinneplats med tyska språket som hufvudsaklig ämne sökes före 1 april hos Styrelsen för elementarskolan för flickor i Kalmar. Läkarbetyg. Kompetens: högre lärarlinneseminarium. ell. motsvarande examen. Lön: 1,200 kr., efter 3 år 1,300 kr. och efter ytterligare 5 år 1,400 kr. Pensionsbidrag, sjukhjälp.

EN examinerad, medelålders sjuksköterska erhåller plats från 1 april å Kalmar stads fattiggård, Falkenberg. Löneförman är 345 kr. pr år, fri kost och eget rum. Ett af de kvinnliga hjönen är ständigt beordradt till biträde. Ansökningar, åtföljda af präst- och läkarebetyg samt öfriga vitador, som kunna lämnas om kompetens och duglighet, äfvén som fotografi, torde insändas inom den 24 mars till fattigvårdsstyrelsen, Kalmar.

Ledig sjukskötersketjänst.

Vid Kristinehamns hospital finnes plats för en bildad, skolad öfersköterska. Lön 400 kr. jämte bostad med möbler och sängkläder, värme, lyse, tvätt och kost lika med betjäningen samt 125 kr. i kostförbättringspenningar. Tillförlägg af sjukdomsfall finnes äfvén ledigt vikariat under ett par månader för öfersköterska tillika biträde, föreständerska med 500 kr. lön pr år och ofvannämnda naturaförmåner. Sökas hos öfverläkaren.

Vid Smålands Idiothem, Eksjö.

blir plats ledig d. 24 april för en allvarlig, arbetsam, ordentlig och öfrigt pliktrogen tjänarinna, som tror sig äga lust och fallenhet för att blifva sköterska för gossar, samt villig att förrätta dithörande sysslor.

Öfersköterskeplatsen

å anstalt för sinnesslöa i mellersta Sverige, är ledig att tillträda den 1 nästa april, eller senare. Den som har någon insikt i sjukvård har företräde. Lön 300 kr., eget rum och allt fritt. Betyg, jämte rekommendationer, åldersuppgift m. m., torde insändas till anstaltens föreståndarinna, adr. Johannesberg, Mariestad.

Sjuksköterska

van vid operationer och vård af sjuka, erhåller plats på privatklinik i slutet af april eller början af maj. Svar med löneanspråk m. m. till doktor Malmqvist, Helsingborg.

GODA PLATSER för hushålls- och barnfökrnar, sällskaps-, vård-, lärarinnor att söka gen. Inack-byrdan, Norrköping. Rikstel. 916. Brevsvar mot 2 porto.

NORRA Inack-byrdan, förm. inack., anskaffar vård-, lärarinnor, sällskaps-, kontors-, hushålls-, barnfökrnar, Malm-skillsnadsgr. 27 Stockholm. Riks 85 65.

Föreståndarinna,

skolad och fullt kompetent för Läns-lasarettets i Uddevalla afdelning för sinnesslöa önskas. 24 patienter. Platsen tillträdes den 1 nästkommande maj. Ansökan med betygsafskrifter jämte uppgift på löneanspråk sändes till Läns-lasarettet i Uddevalla, som lämnar närmare upplysningar.

Husmodersbefattningen

vid länslasarettet i Söderhamn är till ansökan ledig från 1 instundande juni. Arlig lön 500 kronor jämte bostad och kost. Ansökningar ställda till lasarettets direktiönen och prästbetyg samt intyg om lämplighet för platsens skötande, inlämnas före 15 april å sysslomans-expeditionen, där vidare upplysningar meddelas.

LÄSARETTSDIREKTIONEN.

EN DUGLIG och pålitlig arbetsföreständerska erhåller plats vid Vänersborgs Hospital och Asyl mot en lön af 350 kr. pr år och allt fritt samt såsom kostförbättringspenningar 125 kr. om året. Bestyrkta betygsafskrifter jämte fräjbetyg insändas till Hospitalkontoret, Vänersborg.

VÄRDINNA. Ungkarl å Herresäte i Södermanland önskar till instundande sommar en bildad och i ett landt-hushålls skötande fullt erfaren person. Svar till »Värdinna», Eskilstuna p. r.

FEMTIO ARS ogift köpman, bosatt i Stockholm, önskar bildad, några och tretio års fruntimmer, att biträda med brefskrifning m. m. samt sköta hemmet, med biträde af en tjänarinna. Den sökande bör hästt tillhöra tjänstemannafamilj. Meddela pretentioner, föreg. sysslor etc. samt bifoga fotografi till »God ordning och praktisk», Svenska Telegrambyrdan, Stockholm.

EN pålitlig och barnkär flicka, 20 å 25 år, får bra plats att se till 2 barn samt vara behjälplig med föreliggande göromål. Svar till »April», Bergvik.

Plats finnes instundande april hos familj i Norrland för duglig och öf-rigt väl kvalificerad

Hushållerska

som åtager sig matlagningen; hjälp för gröfre sysslor erhålles. Ansökningar åtföljda af rekommendationer och uppgift på ålder mottagas under adress »G. D.», Iduns exp.

Kammarjungfru.

Till egendom önskas i värflyttningen enkel och ordentlig kammarjungfru, väl kunnig uti sömnad. Svar med betyg till »B. 1906» under adress S. Gumælii Annonsbyrå, Stockholm.

Bildade flickor

väl hemma i landt-hushålls sköt-sel, ägande goda betyg från föreg. platser erhålla plats som hushållerska, i bättre fam. till 24 april. Anses som familjemedlem. Ansökn. genast genom Inack-byrdan, Norrköping. Rikstel. 916.

Husföreståndarinna.

23-33 år, kunnig i enkel, god matlagning och van att med ordning och sparsamhet sköta ett hem, får plats i tjänstemannafamilj i Stockholm, med 3 barn, 10-18 år, och jungfru. Husmodern är sjuklig och vistas f. n. å hvilohem. Sökande bör vara musikalisk samt fullt frisk o. hurtig med godt och vänligt sätt och utseende. Företräde lämnas den, som icke har bekantskaper i Sthlm. och är villig att något deltaga i skrifgöromål. Svar, märkt »Stilla hemlif» med löneanspråk och nödiga upplysningar samt hästt fotografi torde sändas under adress S. Gumælii Annonsbyrå, Stockholm.

HUSHÅLLERSKA eller husfröken; ordnings- och renlighetsvän, kunnig i matlagning, slakt och bak, hästt äfvén med intresse för höns eller trädgård, sökes till 1 maj vid ett medelstort landt-hushåll. Uppgift om pretentioner, ålder, betyg och hästt foto till Fru Warn, Knobesholm & Slöinge.

EN i enkel matl. och städning kunnig ensamjungfru, van vid ordning, får plats 1 maj på landet hos familj med två barn, 4 och 6 år. Vatten- och slaskledning finnes. Svar med fotografi och löneanspråk till »Helsing-land», adress Iduns exp. f. v. b.

Kokerska.

Till egendom utanför Stockholm önskas till 1 maj kokerska, skicklig uti matlagning, bakning och syltning. Svar med betyg samt uppgift om pretentioner till »Ordentlig 1906» under adress S. Gumælii Annonsbyrå, Stockholm.

BILDAD, barnkär flicka, fullt kunnig i matlagning och enklare sömnad samt villig deltaga i inomhus föreliggande göromål, erhåller god plats i liten familj i början af april. Svar med rekommendationer samt porträtt och uppgift om löneanspråk sändas, märkt »Godt Hem», Filipstad p. r.

PÅLITLIG, duglig bättre flicka, som vill åtaga sig en ensamjungfrus sysslor, får plats d. 24 april i god familj med 2 barn, å 7 och 8 år. Bör vara kunnig i matlagning, bakning, inläggning samt sömnad. Svar med fotografi och lönepretentioner till fru H. Bjerring, Villa Valhalla, Helsingborg.

Tjänare

af alla slag erhållas fördelaktigt genom Kristinehamns Tjänstbyrå. Rikstelefon 270.

EN bildad flicka, skicklig i matlagning och äfvén villig att när så behöfves ha tillsyn öfver tre barn, erhåller plats den 24 april. Rekommendationer från föregående platser önskas. Svar med fotografi till »Norrlandsfamilj A. G. H.», Iduns exp.

Barnfröken.

I bildad Stockholmsfamilj finnes den 24 instundande april god plats ledig för en frisk, godlynt, barnkär och för sin uppgift verkligen intresserad flicka. Barnens antal 4, ålder 8-11 år. Svar torde lämnas under adress »Fru R.», Iduns exp.

Barnsköterska,

ej under 20 år, van att sköta och handhafa barn, kunnig i sömnad, erhåller förmålig plats den 24 nästkommande april i familj med 5 barn, den yngsta 4 år. Svar med fotografi o. löneanspråk till »Fem», Söderhamn p. r.

PLATSSÖKANDE

UNG småskolelärlarinna önskar komma till god och vänlig familj på landet för att hjälpa till med alla inom hemmet förek. göromål samt sömnad. Svar emotes tacksam till »Vårsolv», Iduns exp.

UNG dam, utex. från Kungl. lärarlinneseminarier, lärarinna vid högre läroverk för flickor, önskar under sommarferierna som lekttris, sällskap e. dyl. till utlandet åtfölja ensam dam eller familj. Eva Lindencrona, Slottsg. 22 b, Malmö.

LÄRARINNA. Anställning vid skola i Stockholm eller landsorten önskas till höstern. 1906. Hufvudsakligen franska språket på alla stadier. Mångårig undervisningsvana vid större skolor. Långvarig vistelse i Frankrike. Svar till »J. R.» under adress S. Gumælii Annonsbyrå, Stockholm.

PLATS som lärarinna önskas af undervisningsvan studentska. Svar till »Lärarinna» under adress S. Gumælii Annonsbyrå, Stockholm.

EN ung bättre flicka önskar plats den 1:sta april att gå frun tillhanda. År kunnig i matlagning och alla inomhus förekommande göromål. Svar till »D. D.», Box 235, Sthlm.

VÄRDINNEPLATS söker bildad, musikalisk, 24-årig flicka. Fullt hemma i matlagning och van vid ett hems göromål. Svar till »Trefnad i hemmet», Iduns exp.

UNG värmländska önskar plats i familj, hästt på landet, att vara frun till hjälp och sällskap, är kunnig i matlagning, sömnad och handarbeten. Svar till »Familjemedlem 22», Göteborg 2, p. r.

ILLUSTRERAD TIDNING

IDUN

FÖR KVINNAN OCH HEMMET

N:R 11 (1002)

TORSDAGEN DEN 15 MARS 1906

19:DE ÅRG.

PRENUMERATIONSPRIS PR ÅR:
IDUN, VANLIGA UPPLAGAN KR. 6:50
IDUN, PRAKTUPPLAGAN > 8:—
IDUN, BIBELUPPLAGAN > 11:50
IDUNS MODELTIDNING > 2:—
LÖSNUMMERPRIS: 12 ÖRE.

UTGIFNINGSTID:
HVARJE TORSDAG.
ANNON-PRIS:
25 ÖRE PR MM. FÖRE,
20 ÖRE EFTER TEXTEN.
FÖR UTL. ANNONSER 40 ÖRE.

HUFVUDREDAKTÖR O. UTGIFVARE:
FRITHIOF HELLBERG.
MOTTAGN.-T. KL. 2-3. ALLM. 402, RIKS 86 60.
BITRÄDANDE REDAKTÖRER:
J. NORDLING o. E. HÖGMAN.

BYRÅ:
51 DROTTNINGGATAN 51.
REDAKTIONEN KL. 10-4.
EXPEDITIONEN KL. 9-5.
ANNONSKONTORET 9-5.
ALLM. TEL. 61 47. RIKS 16 46.

ALLA SKRIFVELSER I REDAKTIONSANGELÄGENHETER BÖRA SÄNDAS TILL IDUNS REDAKTION, EJ TILL NÅGON RED-MEDLEM PERSONLIGEN. REDAKTIONSTELEFONER: ALLM. 98 03, RIKS- 16 46.

ANTRACIT

uteslutande från af oss representerade grufvor.

Briketter, Hushållskol & Cokes.

Åtaga oss leveranser i partier om minst 1 hektoliter.

Rikstel. 5 75. H. G. Söderbergs Import-Akt.-bol. Allm. Tel. 25 82.
59 14. Hufvudkontor: Slussplan 63 A. 451.

Barnängens Vademecum.

OBS.! Bland alla munvatten på hygieniska utställningen i Grand Palais, Paris 1902, var Vademecum det enda, som erhöill högsta pris, Guldmedalj, i sin egenskap af antiseptiskt munvatten.

Barnängens Tekniska Fabrik,
H. M. Konungens Hofleverantör.

FÖRNÄMSTA MARGARIN

Arboga Margarinfabriks högsta märke.

SJUKHEM för nerv- och lugna sinnessjuka, naturskönt beläget vid skog och sjö, nära 800 fot öfver hafvet, mellan Tenhults station och Jönköping. Referenser: Prof. Lennmalm, Stockholm, Dr A. Ekelund, Jönköping. Rikst. Jönköping 753. **Kristina Djurson**, exam. sjuksköterska. Post- och Telegrafadress: Västansjö, Tenhult.

BANANER "Noblesse oblige"

väl mogna, levereras dagligen till lägsta prisnotering från

BANANAKTIEBOLAGET
GÖTEBORG.

Telefon 90. Telegramadr. Banan.

Obs.!! Den mest närande och hälsosamma frukt som existerar. Begär analys!

Kurs i Linnésömnad.

Elever sy endast eget arbete. Östermalmsgatan 31, 2 tr. Tel Österm. 4331. Augusta Regnander.

Barnlös officersfamilj önskar adoptera en liten frisk flicka. För barnets räkning önskas en större summa att insättas. Svar inom 8 dagar till "Föräldrar", Iduns exp

Södertelje.

I en vackert belägen villa midt emot badparken uthyres under vårmånaderna ett eller två möblerade rum för vecka eller längre tid. Delvis inackordering. Fru Minna v. Gegerfelt, Torekällgatan 22 n. b.

Prenumerera på Idun

CEREBOS BORDSALT

På ett väldukadt bord är

ombärligt.

Finnes hos alla väl sorterade speceri- & delikatesshandlande.

Generalagent i Stockholm: GUSTAF CLASE.

Köttextraktet BONIT

i flytande och fast form samt i kapslar

rekommenderas.

H. G. Groms & Son,
Göteborg, Korsgatan 12,
rekommendera såsom särdeles goda kvaliteter:

Konjak å 2,50 pr liter.
Whisky
Portvin
Madeira.....

Häraf kunna erhållas: profylador om minst 18 literbuteljer — sortiment enligt köparens önskan — 40 kr. pr låda, netto, fritt hvarje järnvägs- och ångbåtsstation.

Förskottslikvid torde åtfölja beställningen — enklast i postanvisning.

Fjärde häftet af "Moster Emmas" väfbok. Nya moderna och lättväfda mönster till mattor, gardiner, möbiltyger m. m. erhålles mot postförskott från Fru Emma Andersson, Kneipbaden.

Det lönar sig upptaga order för John Fröberg, Finspong!

I nästa vecka utkommer IDUNS MODELLKATALOG N:R 2

med synnerligen rikhaltigt innehåll.

Obs.! Franska snörlöfssömmet i Stockholm är flyttadt till Norrmalmstorg nr 1, en trappa upp i rymligt och väl belägen lokal. Begär prospekt.

Kurs i Klädsömnad. Lotten Dahlström.

Storkyrkobrinken 6, Allm. Tel. Storkyrkan 206. Ref.: Fröken Hulda Lundin samt Fredrika Bremer Förbundet. Prospekt på begäran.

Prenumerera på Idun!

Frisk, vacker hy samt hvita mjuka händer erhåller en hvar som flitigt använder **Manulin**,

ett på vetenskapliga grunder sammansatt medel för hudens vård.

Bästa medel mot kylskador, röd, narig hud och brännskador samt är verksamt mot de flesta hudåkommor. Hårspritet KONCENTRERAD MANULIN, förhindrar mjällbildning och hårets affallande. Säljes på Apoteken, i Parfymeri och Droghaffärerna samt hos undertecknad.

Grenna i febr. 1906.

Victor Sörlander.

DEN FRISKASTE och Angenämasten är

F. Paulis

ELECTA Eau de Cologne

Ser ut så här

Begär prof på våra nyheter för våren och sommaren till klädningar och blusar: Habutai, Pompadour, Chiné, Rayé, Voile, Shantung, St. Galler Stickerei, Mousseline 120 cm. bred, från 95 öre metern, i svart, hvitt, enfärgadt och kulört. Vi sälja endast garanterat solida sidentyger direkt till privatpersoner, porto- och tullfritt till bostaden.

Schweizer & Co., Luzern S 3 (Schweiz), Sidentygs-Export. — Kungl. Hoflev.

Köp Schweizer-Siden!

Hudens vård.

På grund af sin uppfriskande inverkan å hudsystemet vinner Salubrin en städse ökad användning vid hudens vård. Särskildt har frotering af kroppen med ett af Salubrin fuktadt tygstycke befunnits verksamt till förekommande af förkylning efter svettning och till motverkande af ömhet och värk efter öfveranstängning.

Salubrin tillhandahålles i Parfym-, Specer- och Färgaffärer. Partilager hos

Geijer & Co, Stockholm.

LÄKARERÅD

ENHVAR af Iduns läsare äger att å denna afdelning erövra fria läkarråd. Förfrågningar insändas till redaktionen med påskrift till »Till Iduns läkare».

Oviss. 1) Omöjligt att besvara, emedan dess sammansättning är obekant, såsom fallet oftast är med dylik »patentmedicin». 2) Nej, det är icke förhållande.

Fru S. J. Ett glas Vichy Grande Grille morgon och afton och dessutom 3-4 glas vanligt vatten under dagens lopp.

Margareta. 1) Se svar till 20 år i n:r 3. 2) Det viktigaste är att reglera afföringen genom den diet (och event. annan behandling), som finnes föreskrifven i svaret till Femtiotvårig fru i n:r 6.

85-åring. Tvätta flere gånger dagligen med en lösning af 5 gram karbolsyra och 2 gram borax i 200 gram vatten. Det är ej uppkommet genom smitta.

Mångårig prenumerant. Om det kan botas eller icke, beror naturligtvis på orsaken, som ju är olika i olika fall, och som endast genom undersökning kan utrönas.

Norrbottniska. Se svar till mångårig prenumerant här ofvan.

H. & L. Se svar till La Mere 1) i n:r 8.

Jeune fille. Se svar till Mångårig prenumerant här ofvan.

John. 1) Vi känna ej till något dylikt medel. Möjligt kan massage göra någon nytta. 2) Har ni torr, fettfattig hud, bör ni använda s. k. öfverfet (barn-)tvål, eljes någon skarpare, rikligt lödbrande tvål.

Cecilia. 1a) Nej. b) Nej. 2) och 3) Se svar till Mångårig prenumerant här ofvan. 4a) Nej. b) nej; humbug. 5a) Nej. b) Nej. 6) Det är ej omöjligt.

Ung fru. 1) Vi känna ej något dylikt medel. 2) Se svar till La Mere 1) i n:r 8.

Augusta. 1) Ingnid tre gånger dagligen naftalan och pudra ef-

terat med talk. Undvik alla tvättningar. Rengör blott med vanlig olivolja. 2) Se svar till 20 år i n:r 3. Ann-Sofie. Öka i så fall vattnet till dubbla eller tredubbla kvantiteten. Möjligen beror det onda på en förträngning, hvarför event. läkare bör undersöka.

Ung flicka. Se svar till Anna W. i n:r 5. Gustaf. 1) Nej. 2) Nej, visst icke. 3) Behandlingen sker icke med medicin o. d., utan med sonderingar eller annan lokal behandling. 4) Vanligen 1-2 månader. 5) Se svar till Vetgirig 4) i n:r 4. 6) Nej. — Tobaksrökning har ej något inflytande. Dr —.

SVAR

ENHVAR af Iduns läsarinna uppmannas lifligt att till inbördes nytta i mån af förmåga besvara insända frågor. Svaren insändas till redaktionen, och angifves alltid tydligt nummer å den fråga de gälla.

Åt de tre af våra läsarinna, som under årets lopp tillfyllestgörande besvarat det största antal frågor, komma vi som en uppmuntran att vid dess slut utdela tre pris, hvardera bestående af 25 kronor. Förden skull bör en hvar, som insänder svar, alltid underteckna med samma signatur.

Nr 40. Insänd edert namn och adress till Iduns expedition. Svar ligger här och väntar.

Nr 671. Försök med sur mjölk, och låt i så fall fläckarna under några dagar ligga i beröring med den sura mjölken. Förvara tältet på ett fuktfrött ställe.

Inga. — Mögelfläckadt tyg lägges i blöt i sur mjölk, samt tvättas därefter och manglas, samt förvaras å torr och fuktfrött ställe, så händer missödet ej vidare.

Se vidare svaret 154 i Idun N:r 17 1905.

Nr 672. Esperanto kan ni lära er på egen hand. Tillskrif sekreteraren i Stockholms Esperantoförening, så erhåller ni erforderliga läroböcker.

Inga. Nr 673-674. Köp »Moster Emmas Väfbock». Kostar 1 kr. 35 öre pr häfte. Första häftet mattor. Andra klädningstygger och gardiner. Tredje mattor och gardiner af många slag. Erhålles mot postförskott från fru Emma Andersson, Kneippbaden, Norrköping.

Ebon. Nr 675. Edelweiss-förbundet är stiftadt af Huldine Beamish, född Mosander, f. den 16 april 1836, känd skriftställarinna under märket Edelweiss.

I en af Carl von Bergen särdeles sympatiskt, fint och varmhiärtadt skriven biografi öfver nämnda dam, som finns införd i n:r 3 af Idun år 1893, säges om Edelweissförbundet, att det

enligt stadgarne är afsedt att bilda »en kärntrupp af personer, som öppet och oförskräckt erkänna sig vilja tjäna Gud, d. v. s. det heliga, det sanna, det goda.»

Medlemmarne samlas »blott för att strida under Kristi baner med »kärlek och renhet» till lösen och »nästans lycka min sällhet» till valspråk. Ebon.

N:r 676. För hudens vård kan väljas emellan Bor-glycerin-lanolin; Creme de Cholepa'mine; Creme Simon; Lanolin-creme; Vaselin, hvilket allt fås å apotek och i parfymaffärerna.

Angående speciellt er röda näsa, så se mitt svar n:r 575 införd i n:r 48 af Idun 1905, samt ett föregående svar n:r 564.

Ebon. — Om Erik hvarje afton gnider hyn med en torr, mjuk handduk, skall den obehagliga glansen försvinna.

E. O:son Hjälms. — Hela edert ansikte är troligen förkyldt, bäst vore att ni, för hvarje gång ni går ut, ingnider näsan med Lanolin samt om kvällarne tvättar eder i så varmt vatten ni kan tåla.

Vira Z. Nr 677. Göteborgs skolkök utbildar lärarinna. Se härom i Idun n:r 10 d. å. första sidan. Se vidare omskolnings svaret 54 i Idun n:r 10 d. å. samt svaret n:r 87 i Idun 13, 1905. Vidare om skolkökskurser kan ni finna i svaret 85 i Idun n:r 13 samt svaret 54.

Ebon. Nr 678. Vänd eder till Axel Eliasson, Kungsgatan 14.

Wira Z. — Hör efter hos John Fröberg, Finspong.

Ebon. — Köp i en fotografiaffär s. k. ljuskänsliga brefkort af passande storlek. Bruksanvisning medföljer.

E. A:son Hjälms. Nr 679. Nääs slöjskola. Vänd er till direktör Otto Salomon, adress Floda station, Nääs.

Ebon. Nr 680. 1) I senare fallet skulle det kanske passa er att vinna inträde i I. C. hvilket betyder Internationalis Concordia och är en förening med mångahanda syften: »en länk i den moderna sociala fredsrörelsen; att främja intresset i språkstudier etc. Ni kan ju höra er för hos t. ex. amanuensen K. Belfrage, som i dec. förra året höll ett föredrag i nämnda förening.

I förra fallet skulle kanske föreningen K. F. U. K. (Kristliga föreningen af unga kvinnor) passa.

2) En annons i en spridd tidning, t. ex. Idun, ger er säkert flere adresser härvidlag.

Ebon. Nr 681. Vill ni vinna utbildning, som enbart kokerska, tycker jag att en kurs å ett förstklassigt hotell är bäst.

Eljes finns Praktiska hushållsskolan på Ellenö, adress Ellenö i Torps

socken på Dal, som är afsedd att utbildas flickor ur allmogen till dugliga husmödrar. Eleverna få grundligt lära allt, som fordras för att sköta ett godt, men enkelt hem. Eleven erhåller allting fritt. Ansökan ställd till skolans styrelse bör insändas till skolans föreståndare. Ebon.

TIDSFÖRDRIF

PROKOP.

1	2	3	4	5	6	7	
1	2	3	4	5	6	7	1
	2	3	4	5	6	7	2
		3	4	5	6	7	3
			4	5	6	7	4
				5	6	7	5
					6	7	6
						7	7

- 1) En man på talarstolen,
- 2) På hans hvet,
- 3) På hans smörgåsbord,
- 4) På hans gårde,
- 5) Under hans spiselhuf,
- 6) I hans hage,
- 7) I hans gamla abc-bok.

Sibylla.

OMKASTNINGSGÅTA.

Indakral = kan bli påfve genom val. Snurtumpall = värmer godt när man är kall.

Nagreninn = är nog litet mörk i skinn. Treklingsand = är ett landskap i vårt land.

Kafsalott = får rätt ofta kläda skott. Puderpjätt = lagas till en smaklig rätt.

Manuhin = kallas den som ej är fin. Gingobet = hyser »flygfän», som man vet.

Gintemar = vid sin torfva tröttnat har. Kultiber = styras kan af Pål och Per.

Bokstäfverna omkastas så att riktiga ord bildas, och äro dessa rätt funna, gifva deras begynnelsebokstäfver namnet på ett djur.

Monika.

Prisbelönt med guldmedalj vid världsutställningen i Liège.

»MUM», bästa kraftnärning för barn. Inlyst af förord från legitimerade läkare och barnasyter. Svenskt fabrikt tillverkad under kontroll af Dr C. Setterberg. Fritt från stärkelse och cellulosa och hvarje för dibarn skadligt ämne. Säljes i stora burkar om 400 kcm. till kr. 1.75 hos apotekare och handlande. A. W. Fristeds Fabr. A.-B., Stockholm.

VOKALFÖRÄNDRINGS-GÅTA.

Om du mig får med a, Som vänlighet det tag, Men gör man mig med i, Uti din bästa kjol, Du knappast har fördrag. Med å jag hjälper till Att kalla samman folk Till någon högtidsdag.

Dyveke.

ORDGÅTA.

Af följande bokstäfver och stafvelser bildas 10 ord, hvilka alla beteckna saker, som användas i hushållet:

a, an, bär, dra, dr, ej, en, er, ers, gon, i, ic, is, k, ka, l, lik, lja, lt, lö, mo, n, ny, on, or, p, p, rö, s, sa, tt, å, ätt.

Orden äro: 1) rotfrukter, 2) krydda, 3) krydda, 4) fluidum, 5) dryck, 6) köksväxt, 7) krydda, 8) köksväxt, 9) fisk, 10) frukt.

Begynnelsebokstäfverna gifva namnet på ett finare bakverk. Monika.

SMÅK SOLIDITET PRISBILLIGHET LEVERANSKRAFTIGHET

Bodafors MODERNA MÖBLER

SVERIGES STÖRSTA MÖBELFABRIK SÅNDSJÖ

Tomtepudding är dock den bästa.

Det bästa hvetemjålet

MALMÖ BEST PATENT

Malmö Stora Malsqvam

SUNLIGHT

SUNLIGHT TVÅL tillverkas af de bästa och renaste oljor och fettämnen, samt innehåller ej några skadliga beståndsdelar. Den tillfredsställer därför de största anspråk.

SUNLIGHT Tvål

Nästa Lärarinnekurs vid Göteborgs skolkök

börjar den 24 Augusti 1906. Ansökningar ställda till ordföranden i Göteborgs Folkskolestyrelse, mottagas till 1 Maj. Sökande bör helst ha genomgått seminariekurs eller ega god allmänbildning och någon undervisningsvana samt vara duglig i husliga göromål. Elev bör vara 20 år, men ej äldre än 30 år. Kursavgiften är 50 kronor. På begäran sändas vidare upplysningar af skolans föreståndarinna, adr.: Göteborgs skolkök.

Bäst och billigast är att alltid använda

A.-B. LINGONS, Göteborg, SYLT & SAFT.

Finnes i hvarje specieraffär.

Släktforskning

utföres af van och intresserad arkivforskare (äfvän rörande utlandet). Svar till »Släktforskning», under adress S. Gumælii Annonsbyrå, Stockholm.

Maltestorps pensionat, inrättadt efter utländskt mönster och beläget i en vacker trakt i närheten af Malmö, börjar 1 september sitt 2:dra läsår och mottager unga flickor, som vilja förkofra sig i franska språkets talande, engelska, tyska, musik, handarbete, (linnesöm, klädsöm).

Äfvän skolungdom mottages med undervisning i alla till skolan hörande ämnen. Förstklassiga utländska lärarinna. Afgift 100 kr. i mån. Närmare upplysningar genom pensionatets föreståndarinna. OTTONIE NORSTRÖM, Maltestorp, Sjöbo.

Referenser Cecilia Milow, Handverkaregatan 34 Stockholm. Grefvinnan E. Wachtmeister, Kulla Gunnarstorp, Helsingborg. Friherrinnan E. Ramel, Villa Åsum, Sjöbo. Fru Haglund, Göteborg. Professor R. Geijer, Uppsala. Hofpredikant E. Gemzell, Stockholm.

Dagsförtjänst utan synnerligt arbete erhålles lätt genom att sälja brefkort från John Fröberg, Finspong! Insänd kr. 1.46, erhållas 100 sorterade i färgtryck såsom prof.

Prenumerera på Earngarderoben.

EAU DE QUININE ED. PINAUD PLACE VENDÔME PARIS OÖFVERTRÄFFADT HÄRVATTEN

Väfbok.

Af mig utgifven, innehåller 80 olika mönster, pris 1.50. Riktst. 335. Carolina Düring, Karistad.

Homöopatiska Institutet, Örebro.

Rikstelefon 862. Läkare: Doktor Hj. Helleday. Behandling af företrädesvis kroniska sjukdomar. Frågeformulär tillhän hålles mot insändt porto.

CHARAD.

Mitt första det är något
Som hvarje kvinna kan —
Åtminstone de flesta —
Samt en och annan man.
I motsatt fall ju skulle,
Så mycket gå i sär,
Och livets alla brister,
Oss vålla stort besvär.
Mitt andra ger oss näring,
I alla våra dar,
Och ord att henne prisa,
Jag i mitt våld ej har.
Det händer att mitt tredje —
Som borde ställas först —
Till henne öfverlåter
Att släcka barnets först.
I österlandet växer,
Mitt hela, nögrast, grönt,

Och sötman af dess frukter,
Har mången tacksamt rönt.

Sibylla.

BORTPLOCKNINGSGÅTA.

Från hufvudordet borttages en bokstaf, och af de återstående bokstafverna bildas ett nytt ord. På samma sätt förfares med de öfriga orden, hvilka tillsammans med hufvudordet utgöra 5 till antalet, och här nedan betecknas:

- 1) Hur vill man gärna hafva dagen Om man skall på en lustfärd ut?
- 2) Hur gör frysen, först så ordnad, När regnig dag har nått sitt slut?
- 3) I hvad man lärar ett och annat, Att uppnå öfligt kunskapsmått.
- 4) Ett man ibland fått genomtränga Förrän man själfva kärnan nått.

5) En nyttig »pjes», där man förvarar Af ett och annat »lite smått». Onkel Set.

LÖSNINGAR

TILL TIDSFÖRDRIFVET I N:R 10.
BOKSTAFSLEKEN: Tegnérunden, runden, ren.
FYRKANTEN: Komet, Olena, melon, Enock, tanke.
CHARADEN: Fri-skytt-en.

BREFLÅDA

REDAKTIONENS BREFLÅDA:
L—d.n. Då själfva bilderna ej synas erbjuda något pittoreskt intresse, lämpar sig den föreslagna uppsatsen helt visst bättre för någon industriell

tidskrift än för en tidning af Iduns läggning.

A. Edert illa versifierade bref från studentbalen skulle med nöje ha användts, om det kommit oss så tidigt tillhanda, att det kunnat ingå samtidigt med bilderna i veckans n:r. Nu kunna vi ej återkomma.

—r. Som flere af edra inlämnade och antagna dikter ännu vänta på införande, måste vi den här gången ställa oss afböjande.

Fabian. Icke lämpligt.
E. B. At edra skärgårdsbilders naturtursanning ge vi med nöje vårt erkännande. Dock lida de af en onödig bredd och enförmighet, som hindra oss att använda dem.

Prenumerant, Vernamo. Vi tro icke, att Iduns upplysta läsekrets tagger någon som helst skada af en sådan annons.

EXPEDITIONENS BREFLÅDA:
»48 sid.» De felande arken till rollmanen finnas och räcker densamma till årets slut.

AKTIEBOLAGET STOCKHOLMS DISKONTOBANKS NOTARIATAFDELNING,

Regeringsgatan 8, Stockholm, åtager sig under bankens garanti för mögenhetsförvaltning och meddelar råd vid penningeplacering.

»Villiga», Falköping, 2:80 pr gång. Rest. torde insändas i postanvisning. »Familjemedlem», Piteå, Öjebyn, 3:65 pr gång. Likvid i postanvisning.

Sundsvalls Enskilda Bank
2 Fredegatan 2
Sparkasseränta 4 proc.
Uthyr Kassafack,
Årsbyrå från 15 kr.

Husföreståndarinna

med vana vid fint hems skötande önskar plats. Musikalisk, barnkär, kunnig i linnesömnad m. m. Utmärkta betyg från mångårig plats samt goda rekom. Svar till »45 år», Gumælii Annonsbyrå, Göteborg.

Kvinnlig sjukgymnast
med goda betyg önskar medfölja patient till badort, eller utomlands såsom massörs mot fritt vivre. Svar till »M. S. 10», Uppsala.

Bildad husföreståndarinna

önskar plats i godt fint hem hos äldre man. Ager förmåga att göra ett hem lugnt och glad. Kunnig i ett hushålls noggranna skötsel. Van vid sjukvård. Innehafv dylik plats. Goda referenser. Svar till »Verkligt Hem», Iduns annonsbyrå.

UNG bildad flicka af god familj önskar med snaraste plats i hem, helst i landsortsstad eller i landet. Sökande är kunnig i inomhus förefallande göromål, villig och snäll, talar och skriver tyska och engelska och kan skärfdes äfven vara behjälplig vid barnens läxläsning. Svar till »C. E. 06», Iduns exp., Stockholm.

UNG förlöfvad flicka af god familj önskar från hösten plats i hem på landet. Sökande är kunnig i ett hems alla göromål samt sömnad och har genomgått sjukvårdskurs. Svar till »Hem på landet» sändes till Iduns exp., Stockholm.

EN medelålders, pålitlig och duglig, snäll och behaglig tjänarinna söker plats, att medfölja familj eller ensam herre eller dam, till brunns eller badort under sommaren. Kan äfven tillträda platsen tidigare om så önskas. Utmärkt goda betyg och rek. finnas. Vidare upplysningar erhållas å innevarande plats. Svar till »Sommaren 1906», p. r. Sköfde.

BÄTTRE flicka önskar plats i prästgård eller större herregård att få lära sig matlagning, är villig att deltaga i alla göromål mot fritt vivre och någon liten betalning. Svar emotses tack samt till »E. M.», Ornsköldsvik p. r.

UNG, bildad flicka önskar plats som biträde på bank, kontor eller i fam. som hjälp och sällskap. Är villig undervisa nybörjare i musik. Svar till »20 år 1906», Iduns exp., f. v. b.

EN väluppfostrad, praktisk och duglig flicka, kunnig i matlagning och hvad därtill fördras samt kläd- och linnesömnad, något glansstrykning, för öfrigt allt som hör till ett ordnat hem, önskar nu till våren plats i familj eller att förestå hushåll åt ungeherre eller änkekan. Svar till »M. E. 1906», Iduns exp., f. v. b.

ENKEL, hushög och anspråkslös flicka, som förut innehafv plats i familj, önskar till 1 maj plats som hushållsförkören i liten, vänlig familj, helst i stad ell. ock som husföreståndarinna för äldre herre. Är fullt kompetent i allt som hör till ett hems skötande. Utm. betyg o. rek. Svar till »Duglig», Norberg, p. r.

Medelålders hushållerska

med mångårig vara att på egen hand sköta ett hushåll samt med de bästa rek., önskar plats, helst på landet hos ensam dam eller herre eller i liten familj. Svar till »A. G. 06», Hesselholm.

Jämtland!

På landtegensom, vackert belägen tre km. från Mörsils järnvägsstation, kan god och billig hel inackordering erhållas. Bra rum, stora verandor. Rikstelefon.
Fru Anna Lithström, Österuppland, Mörsil.
Lungsjuktiga emottagas ej.

HUSHÅLLSELEVER eller andra unga flickor emottagas till inackordering på naturskön, vid barrskog och mindre sjö, belägen egendom i mellersta Södermanland. Ungdom finnes. Svar till fru T. Anander, Dalby, pr Bettna, rikstelefon.

Pensionat för unga flickor.

Lausanne. Villa des Toises I. Madame Maget-Matti. Referenser i Stockholm: fru Sterky, Riddaregatan 35, fröken Beskow, Linnégatan 6.

FÖR en 18-års flicka önskas ett godt hem i en bildad familj på landet där husliga plikter kunna få läras, samt där ungdom förut finnes, och med en matmor, van att leda och lära en ung flicka för såväl bildning som det praktiska livet. Svar till fru Mathilda Hirsch, Stockholm, Drottninggatan 67.

I stad med goda skolor och kommunikationer

kunna ett eller två barn, helst flickor, och uppfostran i godt hem hos ensam, erhålla helinackordering, moderlig vård barnkär dam. Eventuellt mottages i samma »absolutistiska» hem en dam eller herre, som önskar en stilla men komfortabel helinackordering. Bästa referenser kunna presteras. Svar till »W.», under adress S. Gumælii Annonsbyrå, Stockholm.

UNG dam önskar komma till ett godt hem såsom hushållselev. Vill betala 25 å 35 kr. pr mån. Svar till »Intresserad», Järntorget postkont., Göteborg.

Inackordering

å större herregård i nordvästra Småland önskas under tiden 25 maj—6 juli för familj, bestående af fru, tre mindre barn samt en tjänarinna. Svar jämte prisuppgift under adress »Officersfamilj», p. r. Göteborg.

MOT moderat pris kunna damer i alla åldrar få god inackordering i trefrig trakt af norra Östergötland. Svar till »A. B. C.», Tjellmo p. r.

Inackordering

erhålles på högt belägen herrgård i Vermland. God husmanskost, barrskog, fiskrik sjö, kräftfiske. »I. M.», Karlstad p. r.

NÅGRA bildade flickor finna tillfälle till inackordering från 1 maj å Kvarnarp, beläget vid sjö, 2 kv. från Eksjö. Vidare meddelar Fru Key-Aberg.

Karlstads slöjd- och Hushållsskola

beläget vid det natursköna Gunneved Alster st. i närheten af Karlstad. Emottager elever, undervisning gifves i enklare och finare matlagning, bakning, konstväfnad, klädsömnad och alla finare handarbeten, m. m. Teoretiskt och praktiskt utbildade lärarinnor. Prospekt erhålles. Äfven emottages inackorderingar till ett pris af 50 kr. pr månad. Föreståndarinna Maria Arberg, Frida Gustafsson.

PENSIONAT Marielund i Gagnef, härligt beläget vid Dalälven och Grådafallet på gränsen mot Leksand 2 1/2 km. från Gagnefs järnvägsstation, öppnas åter den 1 maj och erhålles där god inackordering till moderat pris. Martha Silfverhielm, adr. Marielund & Gagnef.

Inackordering

erbjudes i Vasastaden hos språklärarinna. Deladt rum 55 kr. i mån. Piano. Und. tel. 326 ell. »A. K. H.» Iduns exp.

God inackordering

erbjudes bildade herrar och damer i vackra villa nära Stockholm. Bästa referenser. Allm. Tel. 38 Stockund. Postfack 15.

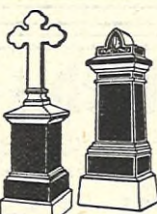
VID Torshäll, Leksand, mottagas några kvinnliga trädgårdsselever från 10:e (18:e) april. Anmälan om möjligt före 20:e mars. Vidare meddelar fr. L. Landgren, Torshäll, Leksand.

Foulard-Liberty-Chiné-Bast-Merveilleux-Skotskt-

Sidenfabrik. HENNEBERG, ZÜRICH (K. o. K. Hoflev.)

4 Kronor och mera pr dag.
Hemarbet-Stickmaskin-Sällskapet. Personer sökas, såväl män som kvinnor att sticka på våra maskiner. Enkelt och lätt arbete hemma under hela året. Förkunskap ej nödvändig. Afstånd af ingen betydelse. Vi köpa arbetet.
Th. Swahn & Co Malmö, Östra Kajgatan 5.

Vackra Grafvårdar
af den vackra, hårda och hållbara svarta Skanums-graniten, tillverkas ovillkorligen billigast hos granitägaren
EDVARD STEINERS Stenhuggeri och Mek. Sliperi
i Kristinehamn.
Enhvar kan hänvända sig direkt dit.
Priskurant fås mot 2 porton.

Kvinnan som hemmets läkare

en oumbärlig uppslagsbok för hvarje kvinna, af med. dr ANNA FISCHER-DUCKELMANN, praktiserande läkare i Dresden, med förord af med. dr JOHAN O. A. BERGWIST, öfverläkare vid Kneippbadet. Verket, som innehåller 448 illustrationer och 25 färgglada hjälpsalningar, kostar elegant bundet Kr. 20.—. Kan äfven erhållas mot bekvama afbetalningar å Kr. 5.— pr månad.
Aktiebolaget för Spridning af Litterära Verk.
Stockholm, Vasagatan 40.

Pensionat för junge Mädchen

zur sprachlichen u. wissenschaftlichen Ausbildung, freie Teilnahme am Unterricht im Seminar für Erzieherinnen. Ausführliche Prospekte gratis.
Halle a. S., Harz 13. R. Mayer, Pastor em.

I södra Sverige, i familj där ungdom finnes, erhåller ung flicka inack. Tillf. lära hushåll. Pris pr m. 50 kr. Svar t. »E—e», Iduns exp.

I Aneboda prästgård mottages inst. sommar ännu några konfirmander. Ref.: frk A. Fischerström och marinläkare Rudberg, Karlskrona, prof. Fürst, Lund. Komminister K. Holm, Lamhult.

En dams chic och elegans märkes icke endast på hennes sätt att kläda sig, utan äfven af de parfymen hon använder. Om hon begagnar Crème Simon, ett preparat, hvars like icke finns, skall hon alltid vara säker om benämningen »elegant». Simons puder med viol- eller heliotropdoft kompletterar Crème Simons storartade verkningar.

Vid målning i hemmen

gifves det ingen lämpligare färg än Ripolin, som förekommer i 84 färgnyanser, torkar fort och lämnar en glatt, porslinsliknande yta. Den lätthet, med hvilken äfven den mest orferne kan erhålla »glänsande» resultat, har gjort Ripolinet omtyckt öfverallt. Beskrifning och färgkartor erhållas gratis o. franco från Le Ripolin, 24 Smålandsg., Sthlm.
Prenumerera på Barngarderoben!

ALLCOCK'S PLÅSTER

ALLCOCK'S PLÅSTER är normalbete-medlet för all slags värk och smärta.
Mot reumatism i skulderna, influensa, förkylning, hosta, svag rygg, svagt bröst, höftvärk m.m.
Medlet har varit använt i öfver 50 år. Föreskrifvet af läkare och såldt af apotekare i hela den civiliserade världen. Garanteras att icke innehålla belladonna, opium eller något annat gift.
DET URSPRUNGLIGA och ENDA ÄKTA PORÖSA PLÅSTRET.

Doktor J. Arvedsons Kurs
i Sjukgymnastik, Massage och Pedagogisk Gymnastik,
medför enligt kongl. maj:ts medgifvande samma kompetens o. rättigheter som en kurs vid Gymnastiska Central-Institutet.
Kursen 2-årig, börjar den 15 sept.
Prospekt på begäran genom Dr. J. Arvedson, adr. Strömsborg, Stockholm

D:r Kleens
(ett-åriga) kurs för damer i Massage och Sjukgymnastik börjar måndagen den 1 okt. kl. 11 f. m. N:o 15 Klara södra Kyrkogata, 2 tr. upp. OBS! Prospekt begäres helst under adress Saltsjöbaden.

Doktor A. Kjellbergs Kurser
i Massage och Sjukgymnastik.
Okt. till Maj. Maj till Okt.
Prospekt. Stockholm, Mäster-Samuels-gatan 70, 2 tr.

Damhårarbeten.
Peruker, Benor, Flåtor, Länkar m. m. i tusental. Insänd hårprof så erhållas flera arbeten att välja på. Obs! Vi signera ej postpaket med "Hår". Herr och Fru E. MALMBERG, 58 Klarabergsgatan 58.

Kvinnliga juridiska byrån,
Triedwaldsgränd 2, Stockholm.
A. T. 143 23.

Högstedt & C:o
32 REGERINGSGATAN 32 STOCKHOLM.
Specialitet:
Bordeaux & Bourgogne-viner
Billiga priser.

Lagermans
Surprise
är ett silfverpolermedel, som, genom sina goda egenskaper, väckt ett stort och berättigadt uppseende. — Silfret blifver som nytt. Det angripes ej. 35 och 60 öre pr fl.

Lagermans
Surprise
är ett silfverpolermedel, som, genom sina goda egenskaper, väckt ett stort och berättigadt uppseende. — Silfret blifver som nytt. Det angripes ej. 35 och 60 öre pr fl.

Praktiska Nyttiga Billiga.
Hyfvelbänkar.
Alla storlekar. För yrkesmän, hemslöjd, slöjdskolor. Alltid på lager. Stockamöllans Sägverk, Stehag.

Ärade Konstväfverskor.
Garner för alla slags konstväfnader i flera kvaliteter, rikaste färgsortiment samt billigaste priser i C. A. Olsson & Co Garnaffär, Drottninggatan 29, Göteborg. Profver på begäran gratis och franko.

Schweizerbroderier.
Hvita broderade Remsor, Väfnader, Spetsar m. m. Absolut största urval, billigaste priser. Rikt profsortiment till landsorten.
Broderiaffären, 24 Kommandögatan, 1 tr. (Hörnet af Sibyllegatan).

Rudholms Kakelfabrik
Norrköping.
Enkla och dekorativa kakel-
agnar i modern smakrikning.
Ill. priskurant på begäran.

**OLAUS OLSSONS KOLIMPORT-
• AKTIEBOLAG •**
— Etableradt i Stockholm 1880 —
1:a Anthracit
Hushållskol Cokes Briketter
Allm. Telefon 8 68, 47 35, 47 36. Rikstelefon 1 79, 66 10.

Leverantörer till Hans Majestät Konungen af England.

LEA & PERRINS' SÅS

är den ursprungliga och äkta Worcester-shire och tillagad efter originalreceptet. Rekvirera och yrka på att endast få Lea & Perrins sås, den är oöfverträfflig till fisk, kött, vildt, såser eller soppor.

Varnas för dåliga efterapningar.

Säljes en gros hos fabrikanterna Worcester; Crosse & Blackwell, Limited, London, samt hos öfriga exporthus.

Gustaf Piehls Bryggeri-A.-B.
Stockholm 66 Götgatan 66 Stockholm
rekommenderar sina tillverkningar af:
Lager-Öl, Lager-Dricka
Pilsner-Öl, Iskällar-Dricka
samt såsom specialitet:
Pilsner-Dricka
Allm. telef. 36 56. Rikstel. 18.

Lars Montens Neutrala Kärntvål till ylletvätt och Oleintvål till linnettvätt användes lämpligast sålunda:
1/2 kg. tvål kokas i 2 liter vatten; när tvålen är upplöst, tillsättes under omröring 20 à 25 liter ljumt vatten; i denna utspädda lösning neddoppas plaggen. Vid ylletvätt böra såväl lösningen som sköljvattnet hafva 36 à 38 grader.
Finnes hos de flesta specierhandlare samt i mina butiker.
N:r 19 Stora Nygatan. — N:r 29 S:t Paulsgatan.
Silfvermedalj i Köpenhamn 1888. Guldmedalj i Stockholm 1897.

KNEIPPBADEN Sommar- och Vinterkurort. Nerv- och rheumatiska sjukdomar behandlas framgångsrikt med alla moderna kurmedel. Skrif till Kamrerarekontoret, KNEIPPBADEN.

Den bästa och modernaste kokbok!
Godt Bord
af Fru:in Stigrid Nordenfalk, f. Sparre.
2:a omarbetade och utökade uppl. med öfver 700 beskrifningar. Pris inb. 4.50.
Wahlström & Widstrand.

Porträttförstorningar
utföras fint o. konstnärligt å Berh. Hedlunds Förstoringsateljé, Norrköping. Priser: form. 35x42 cm. 4 kr. 44x54 cm. 7 kr. 55x65 cm. kr. 9.50. 65x75 cm. 14 kr. Alla med infattningskartong. Sändes mot postförskott eller efterkräf.

Hotell Stora Rosenbad,
vid Rödbotorget, Stockholm.
Rekommenderas åt ärade resande. Öppet läge med utsikt öfver Norrström. Ljus, billiga och trefliga rum. 3 min. väg från Centralen.
Rikst. 42 72. Allm. 85 58.

Tidaholms Fantasi möbler
rikhalt. urval i fornn. stil. Fullst. rums-möblemang utföras i alla olika variationer efter order. Mod. mönster. Begär prisuppgifter från Tidaholms Bruks Aktiebolag, Tidaholm. Försäljningsmagasin, Beridarebang. 27, Birger Jarlsg. 1, Stockholm.

Handväfda Linneväfnader.
Duktyger, handdukar, lakanslärf, näsdukar m. m., köpas bäst och billigast från Kungsätters Linneväfveri, Kungsäter. Katalog och profver gratis och franko.

Tag hvilken Stockholmstidning som helst, jemför den med
Svenska Dagbladet
och välj sedan den bästa!

Bäst och billigast köpas: **Musik-** flera olika slag, **Instrument** af prima beskaffenhet och ytterst väl justerade, samt **Ceylon** äkta, rena och oförfälskade, hos Frälsningsarméns Handelsdepartement, — **Téer**, Östermalmsgat. 24 & 26, Stockholm 5. Begär vår nya illustr. priskurant, som sändes gratis! Vid rek. torde denna tidning återopas.

En dålig kaffesmak
har den som alltid dricker oblandadt kaffe, då man vid blandning af 1/3 ARLA-KAFFE (af Stockholms Kaffe Aktiebolags berömda tillverkning) till 2/3 godt, rostadt och malet kaffe kan erhålla det hälsosammaste, billigaste och drygaste kaffe som finnes att få. Bör användas af alla, som ej vilja hafva sin mage och sina nerver förstörda af vanligt oblandadt kaffe. Förordas af de mest framstående professorer och läkare. Paketer å 25 och å 10 öre i alla speceri- och diverseaffärer.

Göteborgs Privata Förlossningshem
öppnades den 15 sept. å villa Hanneberg och förestås af följande barnmorskor:
Anna Berg, Götabergrsgatan 20. Tel. 22 16. Anna Nordal och Ella Källander, Bellmansgatan 13. Tel. 37 70. Emma Peterzén, Husargatan 2. Tel. 37 48.
Prospekt på begäran. Prima referenser.

Hårborttagaren.
Befriar genast från misspyndanda hår eller skägg. Pris kr. 2.50 + porto pr ask.
Före begagnandet. Efter begagnandet.
Tekniska General-Depöten,
Riddaregatan 15, Stockholm.

Fräkenpomada
är det enda absolut säkra medel att snabbt och utan obehag borttaga fräknar, lefverfläckar och solbränna samt göra den fulaste hy hvit och vacker.
Ofelbar verkan garanteras.
Fräkenpomadan innehåller inga förhyn skadliga beståndsdelar, många intyg och tacksamhetsbref från hela Skandinavien.
Pris 3 kr pr burk. Expedieras emot postförskott eller efterkräf.
Tekniska General-Depöten Stockholm,
15 Riddaregatan 15.

HOTELL PRIMAVERA,
Via Veneto, Rom.
Innehafvare: Castelli & Atzel.
1:sta kl. Familjehotell, beläget midt emot Drottning Magueritas Residens och Svenska Ambassad-hotellet
OBS! Svenska tidningar.

Hotell Horn, Stockholm, första klass hotell, centralt beläget invid Gustaf Adolfs torg. Rum till moderata priser. Rikstel. 56 50.
Prenumerera på Idun.

Aktiebolaget Göteborgs Bank
f. d. Göteborgs Enskilda Bank.
12 Brunkebergstorg 12.
Sparkasseränta 4 proc.

Sydsvenska Kredit-Aktie-Bolaget.
STOCKHOLM · FREDSGATAN 17
Afdelningskontor: GÖTGATAN 31.
Fonder: Kr. 9,770,000.
Emottager penningar å deposition, Sparkasseräkning och Uppo. Afskrifningsräkning.
Kassafack 15, 20 o. 25 kr.
Hemsparbössor.

Hur användes LIEBIG'S KÖTTEXTR
1/4-1/2 tesked häraf uppl' hett vatten, då en kras limfri buljong genast sätt salt, något soppl' bröd, så blir smaken vanlig köttsoppa h' färg bör vara mörkg.
Drygare och mer ek. kapslar och s. k. "flytande"
Försäljes genom alla speceri- & delikateshandlande.

Snörmakeri
i full gång uti större landsortsstad få öfvertagas för 5,000 kr. (inberäknad lager och garnförråd). Närmare med delas om svar, ej anonymt, sändes till "God affär" Sv. Telegrambyråns Annonssafd., Stockholm.
Snöhvitt tvätt utan borstning eller gnidning. Stortvätt kan undagöras på en förmiddag med Castoria-tvål. Garanteras absolut fri från skadliga ämnen. Bruksanvisning erhålles gratis och franco från Kölnelraget, 24 Smålandsgatan, Sthlm

Hvem har de trefligaste Påskbrefkorten? Joh Fröberg, Finspong! Insänd kr. 1.30 jämte 30 öre till porto, erhållas 100 som prof franko.

Joko! Hvad skall jag använda till min stortvätt?

Chromol såpan är bäst!